

A moldvai katolikusok 1646–47. évi összeírása*

A vizsgálandó összeírás BANDINUS MÁRK katolikus érsek¹ 1646-47. évi moldvai egyházlátogatásáról szóló, X. INCE pápához és a Propaganda Fidehez² címzett latinnyelvű jelentésében található.

1. Bandinus jelentéséből több példány ismeretes. Maga Bandinus

* Az Erdélyi Tudományos Füzetek 171. számaként ilyen címen megjelenő tanulmány első részletét mutatóványként közöljük. Az itt olvasható névsorból és általában a Bandinus-féle jelentésből levonható következtetésekre, a rövidítésekre nézve l. a kérdéses kiadványt, amelyben e dolgozat teljes anyaga megjelent [A szerk.].

¹ Bandinus, amint jelentésében (Enarratio 27. §) maga megmondja, a boszniai Scopia-ban (Skoplje, ismertebb nevén Üszküb) született, nevét az eredeti „Bandulaevich“, olasz „Bandini“, latin „Bandinus“ formában egyaránt írta. 1628-ból és 1630-ból van róla az első adatunk, mint a ferencesek boszniai provinciájának misszionáriusáról, aki Belgrádban, a délmagyarországi Karassóban és Karánsebesen működött (VERESS 336). (Régebben csak a Duna és Száva vonaláig terjedt a boszniai ferencesek munkaterülete, de a török hódítás után, amikor a török csak a hozzá jól alkalmazkodó boszniai ferenceseket tűrte meg uralma alatt, a török hódoltság területek egyházi gondozás nélkül maradt magyar hívei Magyarországra is, egész Budáig behívták őket egyházi funkciók végzésére. HÓMAN-SZEKFÜ⁶ III, 464.) Török hódoltság területén, mohamedánok és szakadárok (= görög keletiek, vagy ortodoxok) között a katolikusok gondozásában nagy gyakorlatra tett szert Bandinus, nyelvtudása és Itáliában szerzett műveltsége is egyaránt kimagaslott, ezért a pápa, Deodatus szófiai érsek ajánlatára, 1643. végén Marcianopolis (a mai bolgár Prjeszlav) érsekévé nevezte ki. Munkaterülete Moldva, Dobrudzsa és a Duna alsó folyásától délre, Nikápolytól keletre, a Fekete-tengerig eső, érseki székhelye körüli rész lett. Már a következő év, 1644. őszén, a moldvai katolikus nép kérésére, melyet a moldvai Kutnárbá küldött vikáriusa, a bolgár Lyllus János tolmácsolt neki, Moldva meglátogatására indult. Október 21-én érkezett Jászvásárba, de mivel a pápa nem értesítette előre Vasile Lupu vajdát Bandinus útjáról, becsapva sok álpüspöktől, hamis kóbor-baráttól, amilyenek akkortájt a lezüllött moldvai katolikus egyházak között sok visszaéléssel le s fel garázdálkodtak, nem adott a vajda engedélyt Bandinusnak a működésre. Két évig kellett várnia az érseknek a bákói kolostorban, amíg megérkeztek a pápától és a bákói püspöktől, a Lengyelországban tartózkodó Zamojski Jánostól az igazoló levelek és az érseki méltóság gyakorlásához szükséges papi felszerelések. Egyházlátogató körútját 1646. november 2-án kezdte el Huszt városában s 1647. január 18-án fejezte be Jászvásárban. Egy évig ezután az útjáról szóló jelentés megfogalmazásán dolgozott, beleszóva a látogatás előtt s részint után látottakat, tapasztaltakat is. Munkáját 1648. március 2-án fejezte be Bákóban. Utána is Moldvában maradt még, a maga példájával, irányí-

egyik levelében azt írta róla,³ hogy latin és olasz változatban készült el. Mindmáig azonban az olasz változat nem került elő, senki sem adott róla hírt; a latinról ellenben négy példány jött napvilágra.

A magyar GEGŐ ELEK említett meg először kettőt. Őt moldvai útján a tatrosi plébános P.(APP) SÁNDOR arra figyelmeztette, hogy a kolozsvári és a gyöngyösi ferences könyvtárban Bandinus érdekes, Moldvára vonatkozó kézírata található.⁴ A gyöngyösi ferences könyvtár példányát hazatérte után rögtön el is kérte MAGÓCSI ISTVÁN előljárótól⁵ s egyes részleteket lefordítva belőle, a moldvai magyarságról szóló könyvében töredékesen közzétette,⁶ adatait pedig műve történeti részében felhasználta.⁷ A Gegő használta példány, amint a végén lévő záradékból kitűnik, BLAHÓ VINCE ferences történész által a kolozsvári ferences könyvtárban lévőről 1780-ban készítettett másolat (ezután rövidítve KM.). Jelenleg a budai ferencesek könyvtárában őrzik.

A KM. záradéka azt is megmondja, hogy a kolozsvári példány, melyről a KM. készült, „Visitatoris munus“-ként, vagyis a látogató Bandinus ajándékként került Erdélybe s a szalvatoriánus ferences provincia könyvtárában van elhelyezve. 1846-ban még forrásnak hasz-

tásával emelve a moldvai katolikus élet színvonalát. Sokat betegeskedve nem is vállalkozhatott többet a Moldvából való kimozdulásra, s itt is halt meg, Bákóban, 1650. január 27-én (VERESS 337–52 és Bandinus jelentésének „Enarratio“ című fejezete alapján).

² A teljes nevén Sacra Congregatio de Propaganda Fide 1622-ben alakult abból a célból, hogy a katolikus hitet a pogányok s szakadárak között, így mindenütt a török hódoltsági területeken, védje, erősítse, terjessze. Már a megalakulása utáni évben, 1623-ban, misszionáriusokat küldött Moldvába (AUNER 27), ahol a magyar birodalom elbukása után pártfogás és egyházi vezetés nélkül maradtak a katolikusok; a mohácsi vést követő időben, a reformáció korában nemhogy a protestáns Erdéllyel szomszédos Moldvába nem jutott magyar katolikus pap, hanem még országunkban is kevés volt. A magyar politikai fennsőbbség és egyházi irányítás által elhagyott területen a lengyel befolyás nagyobb mértékben kezdett érvényesülni: a XVII. század elején egy lengyel szerzetes püspökként ült bele a csíksomlyai barátok bákói kolostorába s ettől kezdve 200 éven keresztül lengyelek voltak Moldva katolikusainak püspökei. De mivel hivatalukat nem látták el székhelyükön, Bákóban nem tartózkodtak, a Propaganda Fide vette kezébe a moldvai egyházi ügyeket (uo. 27). Ez a hirhedtté vált olasz papokon kívül sokszor vizitátorokat is küldött Moldvába, miként a legnevezetesebbet, Bandinust. A Propaganda Fide működése Moldvában a múlt század végén szűnt meg, amikor az egyesült Románia katolikus királya, I. Károly alatt rumén katolikus érsekséget és püspökséget alapított és papneveldeket, melyekben azóta az ország katolikus híveiből rumén katolikus papokat nevelnek.

³ Bákóból 1647. november 2-án, a Propaganda Fide titkárához, Ingoli Ferenchez, l. VERESS 394.

⁴ GEGŐ 18.

⁵ Uo. 128.

⁶ Uo. 98–108, 113–4, 125–66.

⁷ Könyvének sok hibájaért részint a Gyöngyösről kért példány másolási hibái okolhatók. Pl. 132: „Völesör“, 138: „Lakosfalva“, „Steczköfalva“, 144: „Deli Márton“, stb. L. e fejezet végén közölt névsort.

nálta KEMÉNY JÓZSEF GR. a bákói püspökségről írt tanulmányához.⁸ 1903-ban azonban már nem találta meg VERESS ENDRE a kolozsvári ferences könyvtárban.⁹ Nekem sem sikerült megszerezni ezt a KM. alapjául szolgáló változatot.¹⁰

A latinnyelvű jelentés harmadik példányát egy rumén^{10a} kutató, ESARCU C. találta meg szerencsés kézzel a múlt század végén egy olaszországi antikváriumban s vette meg a rumén akadémia számára.¹¹ Meglátva, hogy milyen nagy jelentőségű a jelentés Moldva múltjára nézve, URECHIA V. A. akadémiai tag 1895-ben teljes egészében kinyomatta s ezáltal könnyen hozzáférhetővé tette (e kiadást UR.-ral rövidítve idézem).¹² Néhány éve erről a kiadásról DOMOKOS PÁL PÉTER Gegő Elek emlékének szentelt magyar fordítást adott közre.¹³ Hogy kié volt a rumén akadémia tulajdonába került példány, s hogy miképpen jutott egy olaszországi antikváriumba, erre nem lehet bizonyossággal felelni.¹⁴

Végül egy negyedik latinnyelvű példányról is történt említés. E példányt MARISCOTTI, XVII. század közepi lengyel nuncius számára készítették s a nuncius iratai között találták meg. A szentszék a század elején ARGETOIANU I. C. rumén könyvgyűjtőnek eladta.¹⁵ Bizonyára még a békevilágban is csak ritka szerencsével sikerült volna e változathoz hozzájutni.

⁸ Ueber das Bisthum und das Franziskanerkloster zu Bakow in der Moldau. Anton Kurz Magazinában, II. Band, 1. Heft, Kronstadt, 1846, 14–5.

⁹ VERESS 334, a jegyzet 3. pontjában.

¹⁰ Nem hallgathatom el, hogy egy álló évig több úton-módon igyekeztem utánnyomozni az említett kéziratnak a kolozsvári ferences könyvtárban, de eredménytelenül. Sok érték rejtőzhet ebben a gyűjteményben a tudomány nagy kárára hozzáférhetetlenül, mint még több szerzetes-könyvtárunkban is.

^{10a} Magam inkább *romun*-t vagy *rumun*-t írnék, ha már *oláh*-t nem-tudományos okból a tudományban sem lehet, de az EM. és ETI. *rumén*-t kezdett használni, s ehhez alkalmazkodnom kell. A kérdés azonban a végleges döntés előtt még megvitatandó.

¹¹ UR. a bevezetésben, VII. lapon.

¹² Címül a „Codex Bandinus“-t adta neki (l. a rövidítések jegyzékében). VERESS 334 e kiadás „hibáiról és gyengeségeiről“ beszél, szíves szóbeli közlése szerint azonban a benne lévő névsor olvasata, kiadása megbízható (a KM.-tal való összehasonlítás után a mi véleményünk is ez). Ő maga szintén lejegyezte magának a névsort a bukaresti akadémia kéziratáról s nagyielkűen bele is egyezett, hogy e lejegyzést megtekinthessük, de mivel nem betűhív másolat, csak kevésbé tudtuk használni.

¹³ Adalékok Moldva történetéhez. Cluj-Kolozsvár, 1940, 12 + CXIV l. — Újra kiadva „A moldvai magyarság“ című művében, Kolozsvár, 1941³, 411–518.

¹⁴ Amint az alábbiakból ki fog tűnni, ez lehetett az első másolat, mely Bandinus fogalmazványáról készült, s ezt szánhatta Bandinus a Propaganda Fide-nek. E feltevést csak megerősíti az a tény, hogy Esarcu C. e példányt a Propaganda Fide hazájában, Olaszországban találta meg. Hogy miért s mi módon került a Propaganda levéltárából antikváriumba a jelentés, ez rejtélyes. Annak mindenestre nem találtam nyomát, hogy a Propagandának címzett jelentés megvolna a Propaganda levéltárában.

¹⁵ Revista catolică I (1912), 345–6.

Bár az említett négy változathól csak kettőt, a KM.-ot és az UR.-t szerezhettem meg és hasonlíthattam össze, mégsem véltem elhalasztandónak a munkát addig a véletlenig, amíg a másik kettő, vagy legalább az egyik a kettő közül megkeríthető lesz. A KM., ha nem tekintjük egy-két másolással járó hibáját, úgyis képviseli a kolozsvári példányt. S így, a két megtekintett változat: a KM. (vele a kolozsvári) és az UR., a lengyel nunciusi példány nélkül is megvilágosítja a jelentés és a benne lévő összeírás keletkezésének, megírásának, összeállításának körülményeit, amint az alábbiakból kiviláglik.

2. Az UR. kéziratában az a legfeltűnőbb, hogy szövegében néhány sorközötti betoldás van. A kiadó Urechia dűlt betűkkel és jegyzetben jelöli meg e helyeket, sőt a kézirat egy javított lapját hasonmásban is bemutatja. Világosan látszik erről, amit egyébként Urechia is említ, hogy a javítások, betoldások Bandinus kezétől származnak: ugyanazokkal a kuszált, nehezen olvasható betűkkel vannak írva, mint az UR. egy másik hasonmásán Bandinus sajátkezű aláírása és érseki címe. A KM.-ban a folyamatosan írott sorokban vannak ezek a betoldások, s nem a sorok közé ékelve, jelölül annak, hogy egy már kijavított, kitoldott példányról másolták.¹⁶ A dolog így látszik rekonstruálhatónak: Bandinus befejezve Bákóban 1648. március 2-án körútjáról szóló jelentése megfogalmazását, Jászvásárba ment, hogy valakivel lemásoltassa a fogalmazványt. Valamelyik magyar papnak kellett vállalnia ezt a munkát.¹⁷ A kész másolatot (ez az UR.) Bandinus átnézte, elolvasta, egy-két helyét néhány szóval megtoldotta (így keletkeztek az UR. sorföldrötti betoldásai) s végül aláírta. Ezt a legelső másolatot szánhatta a Propagandának, részint, mert elsőre ez készült el s részint, mert egy 1648. március 23-i levelében, tehát nemsokára a jelentés megfogalmazása után, s a közeledő húsvét előtt, megígérte a Propaganda titkárának, hogy húsvét után megküldi neki a jelentést.¹⁸ A következő másolatok aztán már az elsőnek a tanulságaival készülhettek.¹⁹ Töb-

¹⁶ A kolozsvári példányról mindig azt tételezzük fel, amit a róla másolt KM.-ról tapasztalunk.

¹⁷ Március 23-án még azt írta Bandinus a Propaganda titkárának, hogy nem talál senkit, aki szépen letisztázná fogalmazványát. Pedig maga nem vállalhatja ezt a munkát, mert a múlt év augusztusától állandóan betegeskedik (VERESS 396). — Veress megfigyelése szerint a másolást Beke Pál jezsuita végezte, akivel Bandinus együtt járta Moldvát (l. róla alább). Ha ez a megfigyelés írásösszehasonlításon alapszik, el kell fogadnunk. Ellene szól viszont egy a 22. jegyzetben kifejtendő tény s az, hogy Bandinus már 1647. novemberétől ellenséges hangú leveleket írt Bekéről, aki — mint még erről szó lesz — nem értett jelentésével mindenben egyet. Ha emiatt esetleg nem Beke másolta volna le a jelentést, gondolhatunk talán az akkori másik jászvásári magyar jezsuitára, Dési Mártonra (l. a névsorban *Ias* alatt).

¹⁸ VERESS 396.

¹⁹ Azaz az erdélyi ferencesek s a lengyel nuncius számára készült ajánlékpéldányok (az előbbiről másoltatta Blahó a KM.-ot). Esetleg még több másolat is készült, pl. a magyar jezsuita-rend számára (Beke és Dési jezsuita). Legalább is feltűnőnek látszik, hogy valamennyi XVIII. századi jezsuita írónknak, aki a csángókról írt (s akkor más alig is írt),

bek között folyamatosan másolhatták bele Bandinus utólagos betoldásait. De főleg, egységesebb elv szerint írhatták le a jelentésben közölt moldvai papok, diákok s családfők névsorát.

Hogy ezt világosan láthassuk, tisztáznunk kell a névsor összeírásának körülményeit.

3. Bandinus nem egyedül járta Moldvát. Titkárja, a bolgár PARCEVICH PÉTER ugyan körülja megkezdésekor Lengyelországban volt,²⁰ s hogy csatlakozott-e Bandinushoz még a látogatás befejezése előtt, nem említi a jelentés. Bandinushoz s kocsijához társult ellenben lovával, mindjárt látogatása kezdetekor, RAGUZAI ZLATONIUS JÁNOS, Moldvában időző — valószínűleg — kereskedő s Bandinus honfitársa, és együttjárta a tartományt az érsekkel a látogatás befejezéséig.²¹ Nem mehetett Bandinus a szinte teljesen magyar katolikusok közt egy tapodtat sem magyar pap, a jezsuita BEKE PÁL nélkül, aki szintén végigjárta a látogató főpappal Moldvát.²² Kisebb távolságra mások is csatlakozhattak

Bandinus a végső forrása. Pl. SCHÖNWIESNER leközölve Zöld Péter 1766. évi útijelentését, azért hitt Zöldnek, mert annak állításai megegyeztek egy birtokában volt 1693-ból való értekezésével, melyekből a jegyzetekben részleteket közölt. Ezek a részletek Bandinus jelentéséből készült kompendiumnak mutatják az 1693. évi értekezést, néhány megromlott név- és számadattal. Adataiból ítélve, forrásnak használta az 1693. évi kompendiumot TIMON is. Mintha az 1743-ban Moldvába hívott három jezsuita: Patai, Péterfi és Szegedi atyák is ismerték volna valami úton-módon Bandinust, amint ezt a „részint tapasztalt, részint szorgalmasan kikutatott“ moldvai falvaik jegyzéke (leközölve SCHÖNWIESNER-ben és SZEGEDI-ben) mutatja. S végül, egy-két helyen JERNEY is hivatkozott rá (153, 176, 221). A Bandinus-féle jelentés nyomai közelebbi vizsgálatot is megérdemelnének.

²⁰ Sequuntur informationes I. §.

²¹ Uo. 2. §.

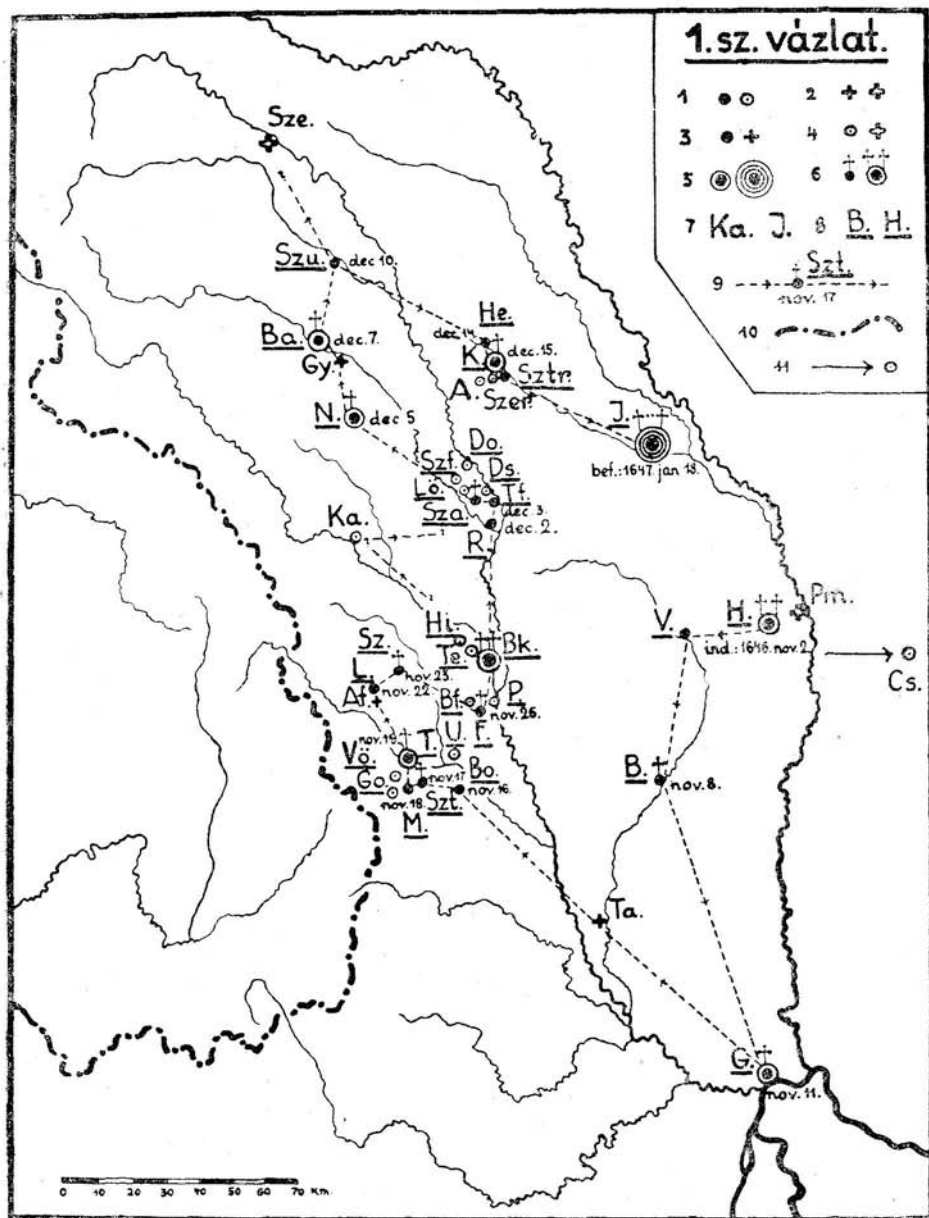
²² Beke Pál jezsuita 1644. június 21-én érkezett először Moldvába. Az erdélyi jezsuita rendfőnök küldte, hogy nézzen körül, munkálkodhatnának-e ott a jezsuiták. Beke először Bákóba ment, onnan Kutnárbra, Bandinus helyetteséhez, Lyllushoz, majd Jászvásárba, ahonnan az egész tartományt bejárta, még Tatárországba is behatolt, Csöbörösökre s mindenütt lelkes szónoklatokat tartott a katolikus híveknek (Bk. 30. §). Útjáról rendkívül érdekes jelentésben számolt be (kiadva: DIPLOMA. II, 352—9), melynek legjelentősebb megállapítása az, hogy a katolikus hitet Moldvában közönségesen magyar hitnek tartják, s lehet a katolikus pap német, vagy lengyel, a magyar hit papja az. Természetes, hogy az ezt megállapító Bekére szívesen emlékeztek Moldvában, s a jászvásári magyarok már 1644. végén Bekéhez hasonló magyar papot kértek Bandinustól (J. 8. §). Mégis, egy év múlva, 1645. karácsonyan nem magyar, hanem olasz pap, Spera Ferenc érkezett Jászvásárba, mire a katolikusok méltatlankodva támadtak Bandinusra: magyar papot kértek, ő meg az eltávolítani kívánt olaszok számát növeli (J. 9. §). Bandinus, hogy a nép haragját lecsendesítse, írt az erdélyi jezsuita rendfőnöknek, hogy vagy Bekét, vagy valaki mást, de egy magyar papot gyorsan küldjön Jászvásárba (J. 13. §). E kérésre két hónap múlva meg is érkezett Felső-Magyarországról nem is egy, hanem két pap: Beke Pál, aki Jászvásárba igyekezett és Dési Márton, aki egyelőre Kutnárbra maradt (J. 14. §). A jászvásári katolikusok nagy lelkesedéssel fogadták és hallgatták Bekét, a féltékeny misszió-főnök, Notho, és Spera azonban el akarták

a körutazókhöz. A látogatás előkészítésekor, Bákótól Románig a bajai pap, APOLLONI SIMON dalmát minorita is útitársa volt Bandinusnak.²³ Husztól kezdve RABCON MIHÁLY huszti székely pap is kísérte a látogatókat, mint a katolikusok nyelvének, viszonyainak ismerője, mégpedig jó messzire, mert Bandinus a missziói prefektust, NOŦHO GÁSPÁRT közben helyettesítésre állította be Husztra.²⁴

öt távolítani: bottal és baltával támadtak a miséző Bekére (J. 15—6. §). Az úgy a moldvai vajda, VASILE LUPU elé került, aki úgy döntött, hogy a jászvásári egyház, templom, plébánia-lak a jászvásári magyar népé, s ez annak adja oda kulcsait, akit a legalkalmasabbnak tart rá. A nép választása természetesen Bekére esett, aki még a történetek s Notho állandó áskálódásai ellenére is megosztotta lakóhelyét és ételét a misszionáriusokkal (J. 17—22. §). Mikor Bandinus 1646. októberében megkérte, hogy kísérje el látogató körúttjára, a tapasztalt Beke készségesen vállalkozott rá. Bandinus a magyar nyelv tolmácsának s úti kalauznak választotta őt, akivel még a tatárországi katolikusokat is meg akarta látogatni (Sequuntur informationes 4. §). Erre azonban nem került sor, azt a néhány mondatot, amely a jelentés legutolján Csöbörcsökről szól, Beke elbeszélése alapján szedhette elő emlékezetéből Bandinus. Bővebben is akart őt ugyan Csöbörcsökről tájékoztatni, mert az UR. kéziratában az „Additio V.“ után egy „De oppido Csöbörcsök“ cím következik, utána azonban egy üres lap (a KM.-ből mindez hiányzik, ez is későbbi keletkezését s UR.-ról való másolását bizonyítja), jeléül annak, hogy, akire ennek kitöltése várt volna, vagyis Beke, nem csinálta azt meg. Újabb érv ez amellett, hogy Bandinus fogalmazványát nem Beke másolta le (l. a 17. jegyzetet). — A jelentés többször megemlékezik Bekéről. Husztban több nagyhatású magyar beszédet mondott, melyen a nép nagyon megindult (H. 8. §). Lukácsfalván a népet hatásos beszéddel vigasztalta (L. 8. §). Tatrosban kezekedett egy erdélyi magyarért, POLYÁN JÁNOSÉRT, hogy meg fog felelni, pappá szentelheti Bandinus (T. 13. §). Bákóban csak az ő kérésére mutatta meg az egyház felszerelését a Bandinus-szal ellenséges viszonyban álló magyar (Beke jelentése szerint Gyügyei) Boldizsár pap (Bk. 40. §). A látogatás után a jezsuiták jászvásári meggyökereztetésén fáradozott Beke. VASILE LUPU vajda u. i. házat s iskolát adott nekik (J. 5. §). Sequuntur informationes 4. § még mint a jászvásári kollégium és iskolák, gimnázium leendő megalapítójáról szól a jelentés Bekéről, 1647. vízkereszt ünnepe már kis jezsuita növendékek üdvözölték a vajdát latin s rumén beszéddel (Festum epiphaniae 4. §). Ugyanez év november 2-án pedig azt írja Bandinus egy levelében (VERESS 350 és 393), hogy a vajda, valahányszor meglátogatja az ő s felesége költségén emelt iskolát, mindig csodálkozik a kicsi, 10—12 éves gyerekeken, akik latin, görög, vagy rumén nyelven tisztelegnek neki. — Bandinus és Beke szoros együttműködése után feltűnő, hogy 1647. őszén ellenségeskedés tört ki köztük. Bandinus u. i. ellenséges hangú leveleket írt Bekéről (uo. 395-től végig), azt állítva, hogy látogatja s lázítja ellene Moldvát, a magyar népet, — papokat és diákokat az ő tudta nélkül elmozdít s másokat, jezsuitákat tesz be helyükre (1649. április 10-i levele, uo. 397). Mindez odáig ment, hogy 1650. elején Beke letette az érseket Bákóban a püspöki székről, azt állítva, hogy nincs már neki szellemi tekintélye a moldvai nép előtt, s a lengyel király más püspököt nevezett ki Bákóba (Hét pap deklarációja, 1650. február 16-án, uo. 351—2). A beteg Bandinus az eset hatása alatt meghalt (uo. 352). Bekéről sincs ezentúl adatunk. A Beke—Bandinus viszony alakulására l. egy sejtést alább, a 30. jegyzetben.

²³ Sequuntur informationes 1—3. §.

²⁴ H. 14. §. — VERESS 348 GROSS György kútnári papot is útitársának

Bandinus látogatótútja a moldvai katolikusok között

1. Moldvai helység katolikus, 2. kipusztult katolikus lakossággal (együtt: 42). 3. Bandinus által meglátogatott, 4. meg nem látogatott helyek. 5. Helység katolikus pappal (ahány kártya, annyi pap). 6. Helység katolikus diákkal (ahány kereszt, annyi diák). 7. A katolikus lakosságú helységek neve, rövidítve (teljes alakjukat l. a rövidítések jegyzékében). 8. Helyek, amelyek katolikusainak névsorát Bandinus jelentésébe felvette (33 helység). 9. Bandinus látogatásának útiránya, indulásának, útja befejezésének, s az egyes helységekbe való megérkezésének dátumával. 10. Magyarország keleti határa. 11. Helység a Dnyeszter mellett, a nyíl magasságában

Bandinus többhelyt említi, hogy Moldva minden kis zugát fölkereste, ahol csak katolikusok laktak.²⁵ Dátumokkal kísért útijelentéséből azonban az derül ki, hogy nem minden helynek szentelt egyforma figyelmet, némely helyeken, maga is mondja, csak átfutott, sőt egyeseken meg sem fordult. Az elszórt, magukban álló helységekben, leginkább városokban, eleget időzött, a fészekszerűen összebújó csoportos falvakból, úgy látszik, csak a központot, a legfontosabb, vagy az útbaeső falut látogatta meg. Megerősíti ezt az egyes helységekről írt beszámolójának különböző terjedelme is: azokról a helyekről, melyeket nem látott, nem írt többet 3-4 sornál.

Az előbbieknél megfelelően megfigyelhetjük (l. az alábbiakhoz az 1. sz. vázlatot), hogy két napja, november 17-, 18-a jutott csak a Tatros környéki öt falura, Sztánfalvára, Mánfalvára, Gorzafalvára, Völesökre és Újfalura. Az utóbbi háromról csak néhány sort írt, Mánfalváról, de különösen Sztánfalváról, mely egyházi szempontból a legfontosabb hely volt a Tatros környéki falvak közül (búcsújáróhely, csodatevő kápolnával), már többet. Nem jelent ez mást, mint hogy Tatros felé menet, egy kis ideig Mánfalván időzve, csak Sztánfalvát látogatta meg.²⁶ A Bákó környéki öt falunak november 26-tól kezdve három napot szánt.²⁷ A Forrófalvába való érkezéséről beszámolt, e falut tehát útba ejtette. A többi négyről, Bogdánfalváról, Paskánról, Hidegkútról, Terebesről vajmi keveset írt, s nem valószínű, hogy megfordult bennük. Legfeljebb a Bákóval tőszomszédos Terebes, a bákói püspökség faluja felé sétálgathatott néha, — nem az egyházlátogatás, hanem hosszú bákói tartózkodása alatt —, mert részletesebb külső képet festett a szépfekvésű faluról. A Szabófalva környéki katolikusoknál is kevés időt töltött. December 3-án érkezett Tamásfalvára;²⁸ megsejmelte a templomot s bérmált. Ugyanezt tette Szabófalván is; 5-én már az elég messzi Nemcebe érkezett.²⁹ Joggal feltehetjük, hogy a két nap alatt nem mehetett máshová azokon a helyeken kívül, amelyeken bérmált. Töké-

állítja. Ez lehetséges, de mint útitársról nem emlékezik meg róla Bandinus, csupán jelentése megszerkesztésében élt segítségével (levele Kutnárból 1646. december 16-án, l. VERESS 390).

²⁵ Látogatása közben, egy levelében Kutnárból: „nem hagytam ki a legkisebb zugot sem“ (VERESS 390); látogatása befejezését bejelentő levelében Jászvásárból: „Minden területet átjártam, egy sarkot sem hagytam ki, ahol katolikusok találhatóak“ (uo. 390); egy másik levelében: „a legkisebb helyecskét sem hagytam ki“ (uo. 394).

²⁶ November 16-án, naplementekor ért Bogdánára s éjjel ment tovább Sztánfalvára (Bo. alatt); itt 17-én időzött, mert 18-án már Mánfalvára érkezett (M. 1. §); ezután emlékezett meg röviden Gorzafalváról, Völesökről, Újfaluról; 19-én már Tatroson volt (T. 1. §).

²⁷ Bk. 1. §.

²⁸ Tf. 1. § alatt ugyan december 13. áll, de ez téves másolat lehet, úgyszintén a nemci és bajai látogatás december 15. és 17. napja is 5. és 7. helyett. December 2-án bérmált u. i. Románban (R. 3. §) s december 10-én érkezett Szucsavába. A két hely és dátum között csak december 3, 5, 7. lehet helyes (l. az 1. számú vázlatot).

²⁹ N. 1. §.

letesen megegyezik ezzel az a megfigyelés, hogy Románból jövet s Nemebe menet a legdélibb Tamásfalva és Szabófalva esett leginkább útba, hogy Szabófalvában a környékbeli katolikus falvak legjelentősebbikét, egyházi központját láthatta meg Bandinus, és hogy az említett két helyen kívül a többi faluról, Dzsida-, Doma-, Lökös- és Szteckófalváról, az eddigi meg nem látogatott falvakhoz hasonlóan, csupán néhány sorban tájékoztatót. Végül, azt sejtjük, hogy Kutnár környékén is gyors ütemben vizitált. Napszerinti dátumokat ugyan nem között itteni látogatásáról, de annak alapján, hogy Szeráta, Amadzsej és Sztrunga helységekről újra röviden írt, csak ezt következtethetjük.

Ezeket tudva, könnyen megérthetjük, hogy hiába volt irástudó magyar pap, Beke Pál, a látogatók között, bár egyet-mást, lélekszámot, házszámot, templomi felszerelést s itt-ott a katolikusok nevét is lejegyezheték útközben az érintett helyeken, a jelentéshez mellékelte névsort — keveset időzvéen néhol, vagy kihagyván némely helyet —, teljes egészében nem. Ehhez az egyházi tisztviselők, a papok s diákok (kántorok) segítségét kellett kérniök, akik egyházi beosztásuk, kerületük szerint azoknak a helységeknak a katolikusait is összeírták, akik nem látták Bandinust és társaságát.

Fontos erre figyelmeztetnünk, hogy tehát a névsort nemcsak a látogatók, hanem leginkább moldvai papok s diákok írták össze. Ebből következik u. i., hogy a névsor összeírásának a módja nem egységes. A különféle papok és diákok különböző módon írták össze híveiket, amint ez az alábbiakban — próbálva megállapítani éppen e különbözőségek alapján a névsort összeírókat — ki fog világítani. Úgy látszik, hogy a jelentés megszerkesztésekor, a több helyről származó névjegyzékek összeállításakor sem sok változtatás történt az összeíróktól beszédett listákon. Eléjük a helységnevek kerültek, általában ugyanolyan alakban, mint a jelentésben. A helynevek alatt, alig felejtve el egy-két esetben, a bennük szolgáló egyházi személyeket sorolta fel BANDINUS — mert ezek nevét, sokszor apró megjegyzésekkel (pl. „de quo in suo loco diximus“), ő írta a névjegyzékek elé —, vagy ezek hijján azokat a szomszédos papokat, diákokat, akik a helység híveit egyházi gondozásban részesítették (l. e fejezet végén az újranyomatott névsorban). Az egyes helységek katolikusainak nevei e bevezető megjegyzések után kerültek, latin módra: elől a keresztnév latinul, utána a vezetéknev, melyeket feltehetőleg több ívről, több összeírásból kellett együvé másolni s bizonyára nagy részben meglatinosítani. BEKE PÁLban sejtjük e munka végzőjét, hiszen óriási többségben magyarok neveit kellett újrainni s az egész névsoron, az idegen neveken is, a maitól nem sokban különböző, szinte egységes magyar helyesírás húzódik végig.³⁰ A

³⁰ Feltevésünk jogosságát maga Bandinus igazolja. Látogatása közben írja (Kutnárból, 1646. december 16-án, VERESS 390), hogy a jelentést nagy szorgalommal és gondnal Beke Pállal és a szász Gross Györggyel együtt szerkeszti. — A jelentés elolvasásakor, az első benyomásra, sokszor és szívhezszólóan lévén szó a moldvai magyarokról, nagyfokúnak gondoljuk Beke eme közreműködését. A jelentés gondos átvizsgálásakor azonban a következők derülnek ki: Bandinust, tájékozódása elsősorban a rumének felé

nevek szükség szerinti átlatinosításán és helyesírásának egységesítésén kívül azonban máásra nem terjedhetett ki Beke munkája. Különösen akkor gondolunk erre, ha a KM. névsorát vizsgáljuk: a férfiak lehetőleg két néven szerepelnek ebben, keresztnévükön, az özvegyek pedig kizárólag a keresztnévükön „vidua“ jelzővel. Alig adódik kivétel e szigorú összeírási elv alól a KM.-ban. Az UR.-ban ellenben a legnagyobb változatosság uralkodik a katolikusok nevének megjelölésében: az özvegyek egyszer csak keresztnévükön, aztán a maguk s uruk keresztnévén, máskor a maguk keresztnévén s uruk vezetéknévén, sokszor pedig az uruk néven szerepelnek. Nem lehet ennek más az oka, mint az, hogy az UR. névsorának összeállítója meghagyta a különböző pap-, vagy diák-összeírók sokfajta névmegjelölési módját. Észre vévén azonban az így egybeírt névsor átolvasásakor az ílymódon már jobban

vonzotta. Majd hat éves moldvai tartózkodása alatt, mind szorosabb kapcsolatba került a jászvásári vajdai udvarral. Jelentése végén annak szervezetéről, szokásairól — akárcsak a moldvai ruménekről való megfigyeléseiről — bő leírást ad. Különösen a moldvai krónikák érdekelhették s bizonyos, hogy az első rumény nyelvű krónikással, az 1647-ben meghalt Grigore Ureche vornic-kal, s krónikájával folytatóival, *Eustratie logofăt-tel*, a vajdai udvar tisztviselőivel, s a rejtélyes Simion Dascălul-lal (l. róluk CARTOJAN N., *Istoria literaturii române vechi*. București, 1940—42, 148—53), kortársaival, ismeretségben állott, tőlük Moldvára nézve ismereteket szerzett, krónikájukat olvasta, sőt jelentésében fel is használta. Annak mintájára u. i. leírja Moldva földrajzi fekvését, folyóit, városait stb., s a moldvaiak eredetét („Unde Moldavia denominatur“ című fejezetében), átvéve Ureche krónikájából a Drágos-mondát, a római eredetet Ureche elképzelésében (*Flaccus* római vezér országa > *Flaccia* > *V(a)lachia* > *V(a)lachi*), de összekeverve azt Simion Dascălul betoldásával (hogy t. i. itáliai tolvajokból erednek a moldovánok s ennek emléke a körbeborotvált fejük, vö. Bandinus előbb említett fejezetét s Ureche krónikáját a GIURESCU-féle kiadásban 5—9). A moldvaiak római származásának nyomait maga is többhelyt kutatta. Szabófalva egy állítólagos vízvezetékes palotája romjait pl. a rómaiaknak tulajdonította (Sza. 2. §). A moldován nyelvet ismerte (ezért ajánlotta Deodatus szófiai érsek őt a keleti részek, Moldva püspökéül); jelentése szövegében, ellentétben az egyes helyekről szóló fejezetek címével, a meglátogatott helyeknek leginkább rumén nevét használta, belőlük alkotta a latin melléknévi formákat is. Magyarul nem tudott, bár délmagyarországi misszióban is működött, ezért vette maga mellé Bekét, tolmácsul. Történeti ismerete sem volt a magyarokról; amit a multjúból közöl, az leginkább helyi hagyomány, monda, melyet Beke, vagy ennek révén a magyar hívek közölhettek vele. Rokonszenve nem nagyon ébredhetett fel a moldvai magyar néppel szemben. Idegenül fogadta az őt, mert keservesen tapasztalta már vagy jó száz éve, a magyar befolyás Moldvából való visszahúzódása óta, hogy az idegen egyházi vezetők nemcsak nyelvét nem tudják, hanem erkölctelenségükkel, kalandorságukkal az egyház hitelét is lesüllyesztk. Ezért a bár kíváló, de nem magyar Bandinusnak sem előlegezte bizalmát. Panaszkodik is az érsek (Sza. 4. §), hogy a szabófalvi magyar András diákot, aki megmenegedett papi funkciókat végez s rá se hederít intésére, többre becsüli a nép nálánál. Feltűnő, hogy Bandinus a többi magyar vezetőkkel sem volt jó viszonyban: a bákói pap, Gyügyei Boldizsár s hívei, a bákói magyarok sem ismerték el felettesüknek, ami, mivel Bandinus is leginkább

feltűnő eltéréseket a hívek megjelölésében, — a következő másolatokban (a K.M. alapjáiban is), tanulságképpen, egységesebben írták le a névsort. Ezzel az újabb megállapítással bizonyítottnak véljük fentebbi megfigyelésünket, hogy t. i. a K.M. alapjául szolgáló kézirat későbbi az UR.-nál s annak tanulságai alapján készült.

4. Az alábbiakban a lehető kritériumok alapján megpróbáljuk elkülöníteni a névsor egyes összeíróit, hogy ezzel tovább világítsuk forrásunkat s a nevek helyes megfejtése és értékelése útjából tetemes akadályokat hárítsunk el.

A nevek — természetesen csak vezetéknevek — helyesírásából, bár elég tarka a kép, nem sok kritériumot nyerünk. Már említettük, hogy a nevek nagyrésze a maitól nem sokban különböző, szinte egységes magyar helyesírással van írva. Az UR. kéziratában a különböző össze-

Bákóban tartózkodott, sok kellemetlen esetet idezhetett elő. Nem is ír még a legmegátalkodottabb tolvaj s parázna kóbor-barátról sem olyan elszánt haraggal Bandinus, mint a „részezes, a szamáréhoz fogható csúnya hangú, nyereszkedő, álnok,“ stb. Boldizsárról (Bk. 14—26. §) s a „csökönyös, konok, engedetlen“ bákói magyar népről (Bk. 37. §), — ami annál feltűnőbb, mert Beke 1644. évi jelentésében szinte magasztaló szavakat ír Boldizsárról, aki szerinte apostoli életet élt Bákóban s alázattal, lemondással és türéssel a hívei üdvösségén munkálkodott (DIPLOMAL. II, 354). A tatrosi és a huszti magyar papról sem volt Bandinusnak jó véleménye (T. 13. § és H. 6—7. §). Beke irányában is valami lassú ellenszenvé érhetett meg a jelentés megszerkesztése után köztük kítört ellenségeskedéssé. Bizonyára jól sejtjük a tünetek alapján, ha mindennek okát az érzékeny, ideges, beteges Bandinus féltékenységében s a magyar nép, a moldvai katolikusok felé való közeledésnek kudarcában látjuk; mert elzárkózott az előle, helyette a magyarul tudókat, nyelvükön szólókat ismerte el s követelte felettesének: Bekét, András diákot, Boldizsárt. — A fentiek után nem lehet nagyméretűnek gondolnunk a magyar papokról gyökeresen másképp gondolkozó Beke közreműködését és befolyását a jelentés megszerkesztésében (bizonyos egyezések azért még így is vannak az ő s Bandinus jelentése között). Ha mégis sok magyar nevet, adatot hozott az felszínre, ennek oka a tényekben rejlik: a moldvai katolikus-ság majdnem egyenlő a moldvai magyarsággal. — Beke közreműködése, illetőleg befolyása különösen a másik munkatársé, Gross György é mellett törpül el. Gross, Bandinus dícséreteiből ítelve, mindvégig jóbarátja maradt az érseknek. A szászokról fajtája s a helybeli alaposságával tájékoztatta Bandinust: benne van róluk minden lényeges a jelentésben: templomaik s azok felszerelésének bő leírása, híveik vagyoni helyzete, összetartása, Kutnár nevének németül elgondolt etimológiája. A bő részletek módfelett kiemelik a szászokat s megszükitik a magyarokról való képet. Igaz, a város-lakó, gazdagabb szászok több szóra kívánczó élete is oka lehet ennek, de feltétlenül Gross elfogultsága is, melynek Bandinus barátsága szabad folyást engedett: sokszor még magyarok is szász köntösben jelentkeznek Gross tájékoztatására a jelentésben, pl. a nemciék és bajaiak (N. 2. §, Ba. 1. §), akiket teljesen szászoknak mond Bandinus. Pedig a névsorból is látszik, meg történeti tény is, hogy magyarok is voltak köztük. Ezzel a szászositással Gross egyébként csak elődeihez (és utódaihoz) volt hű, akik a moldvai vizitátorokat mindig olyan sok szászról informálták, hogy még egy német származású történész is kénytelen nem egy „szász“ alól kikaparni a magyart (AUNER többhelyt, pl. 25, 29).

írók bizonyára igen változó helyesírású név-listáit egy képzett magyar (Beke?) másolta együvé s írta át. Feltehető azonban, hogy azoknak a neveknek az eredeti helyesírását, melyeken figyelme átsiklott, vagy melyeket nem értett, meghagyta. A KM. eredeti kéziratának másolója a másolása alapjául szolgáló kézirat mellett, úgy sejtjük, az eredeti névsor-listákba is bele-belenézett. Már ismert szigorúbb névsor-másolási elve miatt — bár egyesek feleslegesnek talált neveit, mint az özvegyek keresztnevéen kívüli egyéb nevét, elhagyta —, sok nevet, a férfiak nevét meg kipótolta, ha csak egy néven találta őket a lemásolandó kéziratban. Hogy ezt megcsinálhassa, bizonyára újból és újból a papok s diákok beadta névsorlistákhoz kellett fordulnia. Talán ezzel magyarázható, hogy helyesírása elég gyakran különbözik az UR.-étól, és egyenetlenségében feltehetőleg többet őrzött meg a különböző összeírók eredeti helyesírásából. A két változathól a fenti körülmények folytán változatosan tárul elénk a nevek helyesírása, sajnos elég összevissza módra ahhoz, hogy ne tudjuk egy-két esetnél többször érvül felhasználni egyes összeírók elkülönítésére.³¹

³¹ Mindezek ellenére jónak látjuk a mutatkozó helyesírás jellemző jegyeit összeállítani. Latin szövegben lévén a névsor, nincs jelölve a nevekben a magánhangzók rövidsége, hosszúsága, de a mássalhangzóké rendszerint igen, pl. UR.: *Aszszu* Ds.; UR.: *Arros* Do.; *Illyes* Szf., Bk., H.; de *Pal* U. és *Pall* L., Ds., Bk.; UR.: *Gal*, és *Gall* Do.; *Demeterfi*, és *KM.*: *Demeterffi* Szt. — A nagy kezdőbetűt néha kicsivel megismétli: *KM.*: *Rrosina* Ds.; *KM.*: *Agaras* kétszer Ds., egyszer Sza. — Maitól eltérő hangjelölések: A *c* hang jele: általában *cz* (ez sokszor a *cs*-é is, ezért sokszor nem lehet eldönteni, hogy *c*, vagy *cs* olvasandó-e a névben) olykor *z* (*Alzner* K.; *Arma(o)nkuz* K.; *KM.*: 2 *Gezó* Ba.; *KM.*: 2 *Gezo* (e. h. *Gezó* K.), egyszer *s* (*Alsner* K.). — A *cs* hangé általában *cs*, egyszer, ha nem hibás, *c* (*KM.*: *Cosso* Szf.), egyszer *ch* (*KM.*: *Kovach* M.), sokszor *cz* (*KM.*: *Acz* Ds.; *KM.*: *Becze* J.; *KM.*: *Foncza* Ba.; *KM.*: *Kanczal* Bk.; *KM.*: *Klericz* Ba.; *KM.*: *Petereczke* H.; *Rob(o)czka* H.), egyszer *czy* (2 *Kalczia* Bk.), kétszer *s* (*KM.*: *Demetereske* H.; *KM.*: *Kalapas* e. h. *Kalapas* Te.). — Az *f* hangé általában *f*, olykor *ph* (2 *Ioseph* Ba.; *Cleophas* B.; *Sophia* H.), latinosan és németesen. — A *gy* hangé általában *gy*, de *gi*, *gj* (*Giörggyicz*(e) B.; *Gjurka* F.; *KM.*: *Magiar* N.) és *g* is (*Egerbegi* H.; *Hegi* Sza.). — Az *i* hang általában *i*, egyszer *y* (*KM.*: *Baranay* J.). — A *j* hangok jelölése ingadozik *j* (*Csompoj* Bk.), *ly* (UR.: *Csompoly* Bk.), *li* (*KM.*: *Csompoli* Bk.; *Balio* F.; *Polian* T.), és *i* (*Demien* Sz.) között. — A *k* hangé általában *k*, de sokhelyt latin *c* is (*KM.*: *Fico* Bk.; UR.: *Gjurco* B.; *KM.*: *Hercul* Sz.; *Iacob* T.; *KM.*: *Capitan* Szf.; *Cleophas* B.; *KM.*: *Tarco* Szf.; UR.: *Nicora* K.; *KM.*: *Nenica* R.). — Az *ny* hangé *ny*-en kívül *n* (*KM.*: *Baranay* J.; sok névben nem dönthető el, hogy palatizálódott-e már az *n*, vagy nem, pl. *Belini* U.; *Czigan* K.; J.; *K(C)apitan* Szf.; *Rozvan* H., stb.) és *ni* is (*Rozbani* H.). — Az *sz* hangé az *sz*-en kívül *s* (*Cserkes* H.; 3 *Husti* J., Szf.; *KM.*: *Laslo* H.; *Paskar* Bk.; UR.: *Szas* H.; 4 *Vaslai* H., B., G.), *ss* (*Bossiok* Bk.; UR.: *Cserkess* H.; *C(S)ossa(o)* Szf.; *KM.*: *Desska* Szf.; 3 *Grossul* Ba., J.; UR.: *Halass* Bk.; *Hossu* Ds., Bo.; *Iassvasari* H. UR. *Lasslo* H.; 7 *Messaros* J., B., H.; UR.: *Szassocska* H.) és *z* (3 *Demze* Tf., F, 2 *Dezka* St., *Lazlo* F.; *KM.*: *Mezaros* B.). — A *t* hang néha *th* alakban fordul elő (*Mathe* Bo.; *Toth* J.; *Thamas* sokhelyt). — A *ty* hang egyszer *tti* (*Mattias* L.). — Az *ü* hang a *KM.*-ban egyszer *ý* (3 *Szycs* J., K.). — A *v* hang olykor *w* (*Wata* K.; 5 *Wolfgangus* K., Ba.). — A *z* hang általában *z*, néha *s*: *Sol-*

Azt is előljáróban kell megemlítenünk, hogy nincs mód az egyes helységekben a nevek sorbaállítására irányelvének a megfejtésére s az ebből való kritériumszerzésre az összeírókat illetőleg. Természetes, hogy az összeírók nem tudták még a neveket olyan önálló létezőknek felfogni, hogy valahol is abc-rendbe szedték volna őket. Egy-két helyen a névsor elejére van téve a diák, vagy kántor neve, többhelyt azonban a hívek közé, néhol ki is maradt a névsorból. Jászvásárban a vajdai udvarban szolgáló tisztviselők s a tekintélyesebbek állnak a névsor elején (erről még lesz szó). Ennyi, amennyit megfigyelhettünk. Csupán feltevésünk, hogy az összeírás általában valami primitívebb tájékozódásra, helyi memóriára, a házak sorrendjében készülhetett.³²

Az összeírókat — a helyesírásból s a nevek sorrendjéből nem vehető kritériumok helyett — aszerint különítjük el, hogy mint jelölték az özvegyeket (ebből népi hovátartozandóságuk is meglátszik), szerepeltek-e némelyeket csak egy néven, bevették-e a diákok és kántorok (sokszor a maguk) nevét a kimutatásba s ha igen, milyen helyre, s megismerszik-e még ezenfelül valami különös mód összeíró eljárásukban?

Mindezek alapján a következők írták össze a moldvai katolikusok 1646-47. évi névsorát (l. párhuzamosan az 1. sz. vázlatot):

1. **Husztli összeíró.** Az özvegyeket keresztnévükön írta össze, pl. *Helena Vidua*, kettőnek -né formában az ura nevét is megjelölte (pl. *Anna Borbelne Vidua*), tehát magyarnak kellett lennie. Az egyház diákjai a hívek között, a 35. és 84. helyen állnak. Három hívőt csak egyik néven jelölt, a KM. mutatja, hogy vezetéknevén. Nem lehetett más, mint a huszti pap, a székely **RABCON MIHÁLY**.

2. **Vászlai összeíró.** Vászlóban sem pap, sem diák nem működött. 6 katolikusából egy özvegy volt (*Matene Vidua*), három hiányosan, keresztnéven van felvéve, még a KM.-ban is, pedig ez ebben sehol másutt nem történik meg. Ebből az következik, hogy a halódó gyülekezet egyik hívője sorolhatta el a vászlaikat a látogatók egyik magyar tagjának. A neveket kiegészíteni a későbbi másolatokban sem lehetett, mert a látogatás kis, szűkös papirjegyzete maradt meg róluk.

3. **Barládi összeíró.** Az özvegyeket egyöntetűen „Anna Borbelne” típusban tünteti fel. Barládiban székely diák volt, a névsorfőben

tus H.; KM.: Csismadia J.; KM.: Fasakas H., Do.). — A zs hang egyszer s (3 Iosa Bk., Te.; 2 Kos(o)kar Ba.; Mosfi J.; Sophia H.; Soka Te.; 2 Sorat Bk.), másszor z (Kozokar K., Bf.). — Szerepel még az „x” a ks-kapcsolat kifejezésére ebben: Paxi Ds.

³² Némileg támogatni látszik e föltevést az, hogy olyan helyeken, amelyek névsorában egy-egy szomszédos, vagy vele összenőtt, vagy elpusztult s közéje települt hely lakóinak a nevét is benne sejtjük (erről is lesz még szó), e lakóknak a neve a névsor utolján foglal helyet (pl. Husztban a *Csőbörösöki* s *Husztli* nevek, Forrófalván a *Pataki*-ak stb.). — A nevek sorrendjének a figyelése a magyar-szász vegyes lakosságú helyek névsorában hasznos: feltételezve, hogy a magyarok s szászok lehetőleg külön-külön s nem egymással összekeveredve laktak, az ilyen helyeken gyakori latinositott nevek tulajdonosait (pl. *Lanio* az összeírásban, a valóságban *Fleischer*, vagy *Mészáros*) olyan nemzetiségűeknek vesszük, amilyen név — magyar, vagy szász — közvetlenül előttük és utánuk előfordul.

Bandinus *Balthazar*-nak nevezi, a névsorban azonban az utolsóelőtti, 29. helyen egy *Martinus Diak* szerepel. Ő írta-e össze a barládiakat, vagy a látogatók közül valamelyik magyar? — nem lehet tudni.

4. Galaci összeíró. Galacban a pap is, diák is lengyel volt. Özvegy kettő, mindkettő neve „Helena Vidua“ típusú. A diák neve a híveké között áll. Az összeíróról semmi jellemzőt nem tapasztalunk. Mivel újból semmi eltérés nincs az UR. és KM. között a galaci névsorban, valószínű, hogy a látogatók, *БЕКЕ*, vagy az ideig biztosan eljövő *РАБСОН* írták azt össze, mint a vázslait, s nem a lengyel diák, vagy a lengyel pap, aki akkor éppen nem is tartózkodott Galacban.

5. Tatros és a környező Sztánfalva, Mánfalva, Gorzafalva, Völcsök, Újfalva (és esetleg Bogdána) összeírója. Azonkívül, hogy a jelentés (Szt. 7. §) és a névsorfők megjegyzései is elárulják, hogy Tatros és vidéke egy egyházközségben élt, Georgius és Martinus, két testvér-diák vezetésével (papot csak Bandinustól kapott, a magyar Polyán Jánost), a nevezett falvak katolikusainak egyöntetű jegyzéke is közös összeíróra vall: az özvegyek mind keresztnéven szerepelnek, részint „Helena Vidua“, részint „Anna Borbelne Vidua“ típusban, tehát az összeíró (két?) diák, aki lakóhelye szerint maga is belevette magát a névsorba (Tatros, 10. név: *Georgius Pap* (és Sztánfalván, 6. név: *Martinus Diak*), magyar volt.

6. Bákó és környéke, Lukácsfalva, Szalonc, Forrófalva, Paskán, Bogdánfalva, Hidegkút, Terebes összeírói. Egybe kellett őket vennünk, mert bár egy-egy helység összeírásában jellegzetes elvek uralkodnak, részint átterjednek azok más helységekbe is, s így az összeírók területe nem látszik tisztán. Ilyen összeíróelvek érvényesülnek:

a) A hívő latin keresztnéve apja latin keresztnévének genitivusával, pl. *Sylvester Georgi*. Kizárólag Lukácsfalván fordul ez így elő,³³ ahol sem pap, sem diák nem volt, de ahová „néha Bákóból segítség érkezik“.

b) Az özvegyek neve magyar módra, pl. Forrófalván: *Dobos Györgyne Vidua*. Így van még Bogdánfalván: *Löre Matene Vidua* és Szaloncon: *Sira Ianosne Vidua*.³⁴ A három helységben ezek szerint mintha egy összeíró működött volna.

³³ Van itt egymás mellett két ilyen név: *Blasius Balinti* és *Paulus Balinti*. Első látásra azt gondolhatnók, hogy a *Balinti* vezetéknev, hiszen vannak *-i* végű, keresztnévből alakult vezetékek s éppen a moldvai névsorunkban is (5 *Ferenczi* H.). Az ugyanazon helységben előforduló „*Sylvester Georgi*“ típus azonban a Bálint keresztnév latin genitivusának mutatja a *Balinti*-t. Hogy a két *Balinti* név egymás mellett áll, ez azt jelentheti, hogy Blasius és Paulus Balinti-nek egy volt az apja, a magyar névhez tett latin genitivusi *-i* pedig azt, hogy magyar volt az összeíró.

³⁴ Ha a *Sira* = *Sára*, amint ez valószínűnek látszik (l. alább), azt gondolhatnók, hogy a *Sira* az özvegy keresztnéve s a *Ianosne*-ben az ura vezetékeve van (ez esetben tehát „*Anna Borbelne*“ típus). Ellene szól ennek azonban a „*Dobos Györgyne*“ analógia s az a tény, hogy Bákó és környékén egy helységben sincs „*Anna Borbelne*“ típusú név. Íme a nevek összeírók szerinti elkülönítésének a haszna, a nevek megfejtése szempontjából!

c) *Nevetlen* nevű fordul elő, egy Forrófalván, egy Bogdánfalván (ez is egybekapcsolja e két helyet az előbbi pontban említett mellett) s egy Bákóban, mégpedig UR.: *Nevetlen Orban*. KM.: *Ioannes Orban*, tehát keresztnév jelölésére. Ebből az látszik, hogy az egyik s magyar összeíró esetleg az elfelejtett, eszébe nem jutó nevek helyére írta oda a „*Nevetlen*“-t (l. másképp is a II. fejr. 1. pontban).

d) A diákok Bákóban nincsenek benne a névsorban, Lukácsfalván és Bogdánfalván közbül állnak, Forrófalván azonban a névsor elején (1. *Martinus Kantor*, 2. *Ioannes Diak*). Ez a tény újra több összeíró mellett vall.

e) Az özvegyek neve Bákóban igen vegyes módon van feltüntetve. Van „*Helena Vidua*“ „*Matene Vidua*“ típusú s ezenkívül *Gregoriana Vidua*, *Stephaniana Vargane Vidua*, *Emericus Szöcsne Vidua* és *Racz Agatha Vidua* s hozzájuk hasonló típusú nevek. Ez a sokféleség megint több összeíró mellett szól, esetleg az egész moldvai névsor egybeszerkesztőjének következetlensége és ötletszerű átlatinosítása mellett, melylyel többhelyt is számolnunk kell. „*Emericus Szöcsne*“ típusú név egyébként előfordul Terebesen is, úgyhogy ez Bákó és Terebes összeíróját sejteti egynek és magyarnak.

A fentiek eléggé kevert vallomása alapján úgy kell elképzelnünk, hogy a nagy bákói kerületben, melyben egy pap volt, a magyar BOLDI-ZSÁR s Bandinus értesítése szerint négy diák, valószínűleg az összes egyházi alkalmazottak résztvettek a névsor összeállításában s mindnyájan magyarok voltak.

7. Románi összeíró. Semmit sem árul el magáról; esetleg a látogatók közül lehetett valaki.

8. Szabófalva és környéke, Tamásfalva, Dzsida-falva, Domafalva, Lökösfalva, Szteckófalva összeírója. Ez volt a legkövetkezetesebb: az özvegyeket mind „*Emericus Szöcsne Vidua*“-típusban³⁵ írta össze (Dzsida-falva kivételével, ahol két özvegy volt, az egyik „*Helena Vidua*“-féle nevű, a másik neve új módon, ura nevéből van képezve: *Hossuniana Vidua*; ez Dzsida-falvát különállónak tünteti fel az összeírás szempontjából, de mégis a többihez kapcsolja egy másik jellegzetesség: fel van benne véve egy gyerek is, *Demeterecske* néven, mint ahogy Tamásfalván is, ahol az özvegyek neve „*Emericus Szöcsne Vidua*“ típusú, egy *Mihalyocska* gyerek). Az egyházi személyek a névsor elejére kerültek (Szabófalván 1. *Andreas Deak*,

³⁵ Egy domafalvi hívő neve UR.-ban *Iacobi Kiskani Vidua*, KM.-ban *Iacobus Kiskani*. Először azt gondoljuk, hogy latin genitívussal alkotott név ez: „*Kiskan J. özvegye*“. Megzavar már a KM. eltérő alakja. A nevet a többi özvegy nevével való összehasonlítás után fejthetjük meg. Mivel Domafalván s az egész szabófalvi környéken az „*Emericus Szöcsne Vidua*“-típus az uralkodó, a névnek *Iacobi Kiskane Vidua*-nak kell lennie helyes olvasattal. Igazunkat az összehasonlításon kívül az is alátámasztja, hogy Domafalva és a szomszédos Dzsida-falva lakói között sok *Kiska* vezetéknev van, de *Kiskan* (ahogy a névnek, ha genitívusi név volna, hangzania kellene), egysem, másutt sem. Ezenkívül ugyancsak Dzsida-falván egy *Kiskati* név is előfordul, melynek a *Kiska*: megrövidült alakja (l. alább).

Dzsidafalván 1. *Petrus Kantor*; kivétel csak Domafalva, ahol a 14. helyen áll *Gregorius Kantor*, — talán azért, mert már nem működött). Az összeíró bizonyára a szabófalvi magyar ANDRÁS diák volt, aki Szabófalva és vidéke egyházi gondozását ellátta.

9. N e m c i ö s s z e í r ó. Minden városbeli hívőt csak keresztnéven írt egybe, néha egy-egy jelzöt téve melléje (*Senex, Transylvanus* stb.), néha apjának, anyjának, vagy férjének keresztnévét genitivusban („*Sylvester Georgi*“ módon). Feltűnő azonban, hogy egyes genitivusok magyar módra, a birtok előtt állanak, pl. *Christophori* Dorothea, vagy *Valentini* Sophia. Ez, ha nem egy újabb következetlensége az egész névsort összeállítónak, mintha azt mutatná, hogy a neve szerint német eredetű, de katolikusaiban magyarosodó várost (a KM. elvéhez híven feltűnteti a vezetékneveket is, s ezek majd mind magyarok) magyar írta össze, talán a névsor elején álló diák, IOANNES DEAK.³⁶

10. B a j a, S z u c s a v a, K u t n á r ö s s z e í r ó j a. Bajában és Kutnárbán már új mód jelentkezik az özvegyek összeírásában: eltűnik a *-ne*, megjelenik a *Felix Mattos Vidua* Ba., és *Szorka Vidua* K. és egyéb ezekkel egyező típusú név. Ez a német *Frau* (vagy *Witwe*) *Felix Mattos*, illetőleg *Szorka* mása, tehát német összeíróra vall. Egy másik új mód: az özvegynek, ha neve magyar is, ruménnyelvi megjelölése: *Anna Tamasoje Vidua* Ba. (ma: *Anna Tămășoai*) és *Barbara Brenzoje Vidua* K. Végeredményben ez is német összeíróról tanuskodik. Az lehet ugyanis e jelölés magyarázata, hogy az egy helyen lakó magyarok és szászok egymás nyelvét valószínűleg nem tudták, egymással ruméniül érintkeztek (a ruménre mindkettőjüknek szüksége volt) s a szászok és a közülük való összeíró a magyar özvegyek nevét — magyarokkal való beszélgetéseikre emlékezve — csak ruménnyelvi formában használták. Mint alább erről még lesz szó, egy következő egyező bajai és kutnári összeírási mód is magyarokat fed s német összeírót árul el: a férfiak keresztnéven, *Nicolaus sive Miklos* módon történő megjelölése. A nevek helyesírása is német összeírót árul el, mindkét helyen. A *c* hang helyén sokszor a német *z* áll: Alzner K.; Armankuz K.; KM.: 2 Gezö Ba.; KM.: 2 Gezo (e. h. Gező) K.; az *f* hang *ph* jele (2 Ioseph Ba.) szintén németes; a *v* hang *w* jelölése is előfordul: Wata K. (van Vata is U.); megemlítendő, hogy az előbbi bajai és kutnári eseteken kívül németes helyesírási jegy másutt nem fordul elő. Végül, a fentebbi sajátságokon kívül a sok latin név kapcsolja még Baját és Kutnárt, s e két helységhez ebben még Szucsavát is, egybe. Szinte kizárólag ebből a három helységből (s még Nemből) vannak ugyanis latinositott neveink, így pl. a mészárosok neve mindhárom helyen: *Lanio*. A fentiek alapján olyan latinul tudó száznak kellett a három helység névsorát egybeírnia, aki mindhárom helyen járatos volt. Kétségtelenül Bandinus munkatársa, Gross György volt ez. Bandinus egy levelében dicsérte műveltségét;³⁷

³⁶ A *Deák* < *Diák* < *diacus* név is magyar ajkon fejlődött hangalakot mutat. Pap a látogatáskor még nem volt Nembén, csak 1647. október 8-i levelében jelentette Bandinus, hogy Elias Bosnensist beállította a nemci parókiába (VERESS 391).

³⁷ Kutnárból 1646. december 16-án, VERESS, 390.

mellékneve *Baniensis* volt, tehát Baján született (l. az ottani *Gross-okat*), sőt paposkodott is ott,³⁸ és mint bajai papnak, gondjaira volt bízva a szucsavai egyház is (l. a névsort Szucsava alatt: „Bajensis Parochus adhuc inservit“). Baján kívül később Kutnáriban is pap volt,³⁹ tehát az ottani híveket is ismerte.

11. Herlai összeíró. Semmit sem árul el magáról. Esetleg a látogatók közül volt valaki.

12. A két útbaejtett sztrungai magyar család nevét biztosan a látogatók jegyezték fel.

13. Jászvásári összeíró. Nem lehetett a Bandinusszal, Bekével s a jászvásári néppel is ellenségeskedő Notho Gáspár, vagy a frissen érkezett Spera Ferenc olasz pap, hanem csak valamelyik magyar, esetleg BEKE PÁL. Nincs egyébként a jászvásáriak névsorában özvegy s semmi összeíróra jellemző vonás.

5. Bár a fenti nagyszámú segítséggel készült a névsor, sajnos, mégsem teljes. A papok s diákok csak azoknak a helyeknek a katolikusait írhatták össze, amelyeknek egyházi szolgálók voltak. Bandinus viszont a meglátogatott helységek közül nem egyről állítja, hogy egyházi gondozás nélkül voltak, soha sem látták a misszionáriusok, vagy más papok.⁴⁰ Ezeknek a helyeknek a katolikusait olykor a látogatók írták össze (mint láttuk: Váslóban és Sztrungában), ha ők nem — nem lévén bennük pap, diák —, mások nem teheték. Így maradtak ki a névsorból a karácsonyközi katolikusok, akik Ka. 1. § szerint 16-an voltak s nemhogy egyházi szolgáljuk nem volt, de még templomukat is elfoglalták a rumének. Ezen felül még, valami ok folytán, Szeráta és Amadzsej katolikusai is kimaradtak a névsorból (40, illetőleg 90 katolikus), pedig rájuk a jelentés szerint a kutnári pap viselt gondot. S mindezekhez hozzá kell vennünk még azt is, hogy Bandinus fentebb idézett kijelentései ellenére (melyek szerint Moldova minden helyét meglátogatta, ahol csak katolikusok éltek) nem ment el a messzi, Tatárország határán fekvő Csöbörcsökre s nem kérhette meg az ottani papot, vagy diákat, ha ugyan valamelyik is volt, a Beke bemondása szerint 200 katolikus összeírására. Sőt újabb vizsgálatok azt is kiderítették, hogy látogatóútja körletében is kihagyott néhány katolikus helyet,⁴¹ s így még az

³⁸ Ba. 13. §.

³⁹ Sequuntur Informationes 1. §, Bk. 28. §. Érdekes, hogy Kutnár alatt ezt nem mondja, sőt egyik kutnári levelében (VERESS 390) azt írja Bandinus, hogy Gross huszti pap (?).

⁴⁰ Váslóról 2. § : a katolikus nép megfogyatkozott, részint a ruménekhez pártolt. Misszionáriusok sohasem jöttek őket látogatni. — Bogdánáról: Vannak, kik áttértek a görög keleti hitre, mert ezelőtt senki sem látogatta meg és senki sem gondozta ezt a falut. — Paskánról: eleinte tiszta magyarok lakták e falut, de papi gondozás nélkül éltek s ezért a rumének megsokasodtak, stb.

⁴¹ Nastase, aki teljesen pontos, megbízható forrásnak tartja Bandinust, egyet vett észre, Berendfalvát, Szabófalva szomszédságában (NASTASE, 410). Ezt a falut 1597-ben még meglátogatta Quirini püspök (l. HURMUZAKI, Documente: III¹, 549), 1606-ban Movila Jeremiás vajda Szabófalvával együtt

előbb elsoroltaknál is nagyobb hiányokat kell feltételeznünk a névsorban.

6. Hiányai ellenére is megbecsülhetetlen érték azonban számunkra a Bandinus-féle jelentés névsora. Az újabb korból ugyanis csak gyéren

egy görög keleti kolostornak ajándékozta (AUNER 28). Lükő 170 szerint hírét ma csak egy *Berengyes* nevű patak őrzi, de a szabófalviak között él még a falu emléke is. Úgy látom, óvatosnak kell lennünk annak a megállapításában, hogy hiányzik-e a névsorból a falu családfőinek a neve. Berendfalva ugyanis szomszédos volt Szabófalvával (ezért ajándékozta el együtt a két falut Movila vajda), sőt lehet, hogy össze is olvadt vele (ezért hiányozhat Bandinusból névszerinti megemlítése s ezért őrizhették meg a szabófalviak az emlékét), mint az újabb időben Lökösfalva, amelynek népies nevéől ez található már WICHMANN szótárában: *balázak* 'Szabófalva felső részét hívják így, románul Lecuşeni', azaz Lökösfalva. Alig képzelhető el, hogy a szabófalvi András diák, aki még a távolabbi Domafalva lakóit is összeírta, éppen a szomszédos, vagy éppenséggel Szabófalvába olvadt Berendfalva családfőit ne jegyezte volna fel. Azt sejtjük tehát, hogy ezek neve a szabófalviak közé van foglalva. — Hasonló Szabófalva névsorához ebben a tekintetben Forrófalvái. Forrófalvától csak negyedórányira van a Szeretbe ömlő Nagypatak csermely partján Nagypatak csángó község (JERNEY 198). Ennek a temetőjében XVI. század végi (?) magyar felíratú sírköveket talált Jerney (uo.). De ha esetleg frissebbek is azok a sírkövek, e falu Bandinus korabeli meglétéről más bizonyítékunk is van. Forrófalva lakói között 1646-ban három *Patakí* nevű élt s ez a szomszédos (Nagy) Patak nevű csermely mellett, Forrófalva tövében lévő, vagy még csak kialakuló (Nagy-)Patak falura utalhat. Ennek a lakói is, úgy sejtjük, a forrófalvi katolikusok közé vannak felvéve. — Bizonyosabb már, hogy kimaradtak Bandinusból: Szabófalva környékén Acélfalva, Miklósfalva, Jugán, Birőfalva és Halas, Tatros környékén pedig Ónfalva és Dormánfalva, mert ezeket a magyar falvakat már 1646 előtt említik rumén oklevelek s neveikből ítélve 1646 előtről sines okunk feltételezni, hogy nem magyarok, katolikusok lakták őket (Lükő 24, 40). Bandinus előtti látogatók is felsorolnak olyan helyeket, melyekben katolikusok voltak s melyekről Bandinus nem szól. Így a már említett Quirini Berendesti-t, a meghatározhatatlan Luciani-t (i. h.); Bogoslavich Monte Serrato-t (?), Bába-t, Aegermant és Huszt környékén „több” falut (DIPLOMAT. II, 327—8); Deodatus Borsesci-t a Tatros folyó mellett (DIPLOMAT. IV, 124) Bassetti a Huszt melletti Albalfalvát (DIPLOMAT. II, 345), mely talán Bandinus „Prut melletti falu”-jával lehet azonos. A kihagyott helyek sorához még a Tatros torkolatánál fekvő Egyedhalmát tehetjük, melynek rumén neve *Adjud*, a magyarból való (l. alább), magyar néven említ több forrás is (Ilyés moldvai vajda 1433-ban: in oppido nostro *Egydhalma*, *COSTĂCHESCU*, Doc. in.: II, 646; egy brassói német oklevélben 1547-ben: *Edgethallem* és *Eggethalom*, egy odavaló *Antal von E.* nevű emberrel. HURMUZAKI, Documente: XV¹ 458). GIURESCU II, 435 szerint még ma is élnek a régi magyaroknak utódjaik Adjudban, pl. ilyen névvel: „*Hotház*”. — Bandinus forrásértékének további tüzetesebb megvizsgálása előtt nem láthatjuk világosan, hogy milyen fogyatékoságot idéz elő a jelentésből kihagyott helyek katolikusainak hiányzása (tényleges hiányzása?) a névsorból.

vannak személynévadataink a moldvai katolikusokra vonatkozólag, úgyhogy azok népi hovátartozandóságának megállapítására még ma is a Bandinus-féle névsor a legjobb alap.

E nagy fontossága miatt az alábbiakban újra közöljük a névsort. A rumén UR. féle közlés ugyanis csak nehezen szerezhető meg Magyarországon, s Bukarestben, hozzáférhetetlen helyen lévő kézirat alapján készült. A mi közlésünk a KM. kéziratából történik, mely, mint az előbbieken megállapítottuk, utóbb készült ugyan az UR. kéziratánál s névsorának egységesebb voltánál fogva talán kevesebb hasznú a nyelvészeti és történeti kutatás szempontjából, de az UR.-féle változat mellé, melyet jegyzetekben mindvégig összehasonlítottunk vele, jónéhány újabb s egy-két hibásan közölt helyett helyes nevet nyerünk belőle.

Közlésünk betűhív, a vezetékekben mindenképpen, a latin keresztnevekben következetesen. Ha ugyanis a másoló egy 99-szer Michael-nek, vagy Elisabeth-nek írt nevet figyelme fáradásával egyszer Michael-nek, vagy Elisabet-nek ír, semmi szükség sincs ennek a feltüntetésére.

UR. közlésétől annyiban térünk el, hogy rövid *ö*-je helyett hosszú *ő*-t közlünk, mert így van a KM.-ban, sőt — ellentétben kiadásával — az UR. alapjául szolgáló kéziratban is, amint ez egy közölt hasonmásból látszik. Az *i*-t a *j*-től sem nagy, sem kicsi betűben nem különböztetjük meg, mintahogy a KM. sem, s *i*-t (*I*-t) közlünk minden *i* és *j* helyén. UR. ötletszerűen közölt egyszer *j*-t, egyszer *i*-t a nevekben.

Az előbbiekből következő, UR.-tól való eltéréseket nem tüntetjük fel, minden más eltérést azonban igen, számozott jegyzetekben, minden egyes helység névsora végén. Meglátszanak ezekből a KM. — mint minden másolat — jellegzetes hibái: a másoló sokszor elfelejti az ékezeteket, néha meg ott is felrakja, ahol nem kellene. Nem gondolkozva a nevek értelmén, nem betűzi ki jól s értelmetlenül írja le őket (pl. UR.: *Dissnok ösvenye*, KM.: *Disnok ö Suenye* — pedig mellette ott áll a név rumén és latin fordítása is). Egymáshoz hasonló betűket összekavar (különösen a nagy P ~ B-t, K ~ R-et és T ~ F-et). Mindez persze vonatkozik az UR. kéziratára is, hiszen az is másolat Bandinus fogalmazványáról s legfeljebb csak azért látszik benne kevesebb másolási hiba, mert a kiadó UR. kijavította egy részüket.

Ha a névsorban szereplő nevek közül valamelyik a jelentés szövegrészében is előfordul, a lap alján * alatt azt is felhozzuk, esetleges eltéréseivel együtt. Sőt felsoroljuk e jel alatt a jelentésnek azokat a neveit is, melyek a névsorban nem szerepelnek (főleg régi papok nevei ezek, melyekre a nép emlékezett), hogy a Bandinus-jelentés személynévanyagát egy helyre gyűjtsük.

S közöljük végül, ha eltérnek, a névsort adó helységek nevének a jelentésben előforduló esetleges alakváltozatát, rumén nevét, — sőt az összes, jelentésben előforduló helyneveket is, † alatt, mert ezek nem egyszer kiegészítik a személynévek vallomását.

Íme a névsor:

Catalogus Sacerdotum, Diakorum & omnium Familiarum Catholicarum in Moldavia.

1. Hus.†

Primo Pater¹ Michâél Rabezon* Parochus Saecularis Siculus. Demetrius
Diakus² cum Familia. Georgius Diakus² cum Familia.

Cives. 1. Michâél Rob Senex.	43. Ionnes Kardos.
2. Michâél Robeczka. ³	44. Paulus Haraga.
3. Susanna Vidua.	45. Ioannes Egerbegi.
4. Andreas Kaluger.	46. Stephanus Videki.
5. Ioannes Imreh.	47. Thomas Santa.
6. Andreas Petereczke. ⁴	48. ¹⁰ Petrus Suna.
7. Martinus Demo. ⁵	49. ¹⁰ Petrus Fazakas.
8. Petrus Santa.	50. Franciscus Mihaly.
9. Gregorius Szorka.	51. Petrus Köse.
10. Ioannes Imreh.	52. Ioannes Darabant.
11. Mathias Imreh.	53. Andreas David.
12. Vidua Palocziana.	54. Margaretha Vidua.
13. Michâél Lakatos.	55. Martinus Roesha. ¹¹
14. Ioannes Demetereske. ⁶	56. Gregorius Roka.
15. Nicolaus Manul.	57. Stephanus Kerekes.
16. Petrus Podoleni.	58. Michâél Kerekes.
17. Georgius Roka.	59. Mathaeus Kadar.
18. Gregorius Szorincs.	60. Andreas Kadar.
19. Helena Vidua.	61. Ioannes Csöböresöki.
20. Simon Szabo.	62. Ursula Vetula.
21. Georgius Panloczka.	63. Nicolaus Fasakas. ¹²
22. Catharina Vidua.	64. Petrus Gaspar.
23. Michâél Kis.	65. Petrus Gyurko.
24. Ioannes Köse.	66. Petrus ¹³ Vinka.
25. Catharina Sola vidua.	67. Petrus Vinka.
26. Michâél Iassusari. ⁷	68. Demetrius Cserkeiz. ¹⁴
27. Anna Vetula Sola.	69. Georgius Imreh.
28. Michâél Cserei.	70. Georgius Sophia.
29. Iacobus Rosbani.	71. Michâél Csaloka.
30. Ioannes Blanda.	72. Ioannes Sara.
31. Stephanus Roka.	73. Ioannes Ferenczi.
32. Georgius Csöböresöki.	74. Michâél Szöcs.
33. Michâél Darabant.	75. Ioannes Sima.
34. Petrus Szarka.	76. Simon Gaspar.
35. Georgius Diak.	77. Andreas Roztan. ¹⁵
36. Georgius Csaken.	78. Paulus Ferenczi.
37. Georgius Cseri. ⁸	79. Paulus Aedilis.
38. Georgius Csaloka.	80. Ioannes Csere.
39. Georgius Martonocska. ⁹	81. Ioannes Lappas.
40. Anna Vidua.	82. Elias Lappus. ¹⁶
41. Helena Vidua.	83. Ioannes Podoleni.
42. Basilius Vedeki.	84. Demetrius Diak.

† *Huss, Hussium*, melléknévben: *Huss(i)ensis*.

* H. 6. §. *Rabezon*. 7. §. *Robeczon* formában (UR.-ban *Rapezon*, illetőleg *Rabizon*, minden bizonytal hibás olvasatú formában) található.

85. Ladislaus Csukul.	105. Micháél Szacz. ²³
86. Petrus Ferenczi.	106. Elias Veslai. ²⁴
87. Georgius Ferenczi. ¹⁷	107. Ioannes Balko.
88. Ioannes Bobacse.	108. Ioannes Vaslai.
89. Demetrius Ferenczi.	109. Illyesne Vidua.
90. Demetrius Damakos.	110. Gregorius Laslo. ²⁵
91. Demetrius Cserkes. ¹⁸	111. Georgius Balko.
92. Perane ¹⁹ Vidua. ¹⁸	112. Cleophas Soltus.
93. Petrus Damankos.	113. Gasparus Fólnaj. ²⁶
94. Ioannes Cserkes.	114. Ioannes Bencsi. ²⁷
95. Gregorius Bericzka.	115. Micháél Szaszocska. ²⁸
96. Demetrius Kobak.	116. Ioannes Csaken.
97. Ioannes Szócs.	117. Stephanus Szari.
98. Anna Vidua. ²⁰	118. Petrus Rob.
99. Micháél Szabo.	119. Lucas Csöböröcsöki.
100. Iacobus Szöböröcsöki.	120. Elias Meszaros. ²⁹
101. Petrus Szöke.	121. Petrus Csak. ²⁹
102. Gregorius Mihályöcska. ²¹	122. Petrus Mihalecsko.
103. Gregorius Husz. ²²	123. Stanislaus Huszi. ³⁰
104. Fabianus Ambur.	124. Benedictus Manul.

¹ „Primo Pater“ h. „P.“ ² Diaconus ³ *Roboczka*. ⁴ „Andreas Petereczke“ h. csak „Peterecske“, a keresztnévek hasábjában. ⁵ Demő, ⁶ „Ioannes Demetereske.“ h. csak „Demetereske“, a keresztnévek hasábjában. ⁷ Jassvasari. ⁸ Csori. ⁹ „Georgius Martonoeska“ h. csak „Martonoeska“ a keresztnévek hasábjában. ¹⁰ E két név megfordítva, 49, 48. sorrendben. ¹¹ Boeska. ¹² Fazakas. ¹³ *Ioannes*. A KM. másolójának szeme az e név előtt vagy után következő Petrus-ok valamelyikére tévedhetett. „Ioannes“-re helyesbítendő. ¹⁴ Cserkess. ¹⁵ Rozvan. ¹⁶ Lappas. ¹⁷ Ferecz. ¹⁸ „Demetrius Cserkes“ h. „Cserkes Petrasne Vidua“, melyet az UR. alapjául szolgáló kézirat másolója két névből, a 91. és 92. névből vont össze tévedésből. Ezért innen kezdve a 120. és 121. névig, mely két nevet meg a KM. másolója vonta össze szintén tévedésből három névből, eggyel kisebb szám alatt szerepelnek UR. nevei. ¹⁹ Petrasne. ²⁰ Anna *Borbelne* Vidua. ²¹ Mihalyöcska. ²² *Husti*. ²³ Szas. ²⁴ Vaslai. ²⁵ Lasslo. ²⁶ Tolnaj. ²⁷ *Beneti*. (Egy 1650-i huszti oklevélben a városi tanács tagjai között: *Beneti* Iorga, *Studii* și *doc.* V, 607) ²⁸ Szaszocska, ²⁹ A 120. és 121. alatti két név helyett három van: 119. „Elias Lukacs“. 120. „Petrus Messaros“. 121. „Micháél Csak.“ Az UR-nak ezzel az egy névtöbblettel megint egyezik az UR. és KM. még hátralévő három nevének a száma. ³⁰ *Husti*.

2. Vaslo.

Sine Sacerdote et Diako.

1. Georgius Fazakos.	4. Fabian.
2. Micháél Basilides.	5. Miklos.
3. Matene Vidua.	6. Demetrius.

3. Barlad.¹

Balthasar Diakus² Siculus.

1. Andreas Messaros.	8. Ioannes Mezaros. ⁵
2. Laurentius Szekely.	9. Ioannes Benedik.
3. Catharina Vidua. ³	10. Ioannes Santa.
4. Nicolaus Cleophas.	11. Martinus Vaslai.
5. Gregorius Szekely.	12. Micháél Simonka.
6. Ioannes Roka. ⁴	13. Nicolaus Santa.
7. Iacobus Nagy.	14. Martinus Damakos.

15. Nicolaus Istok.	23. Machaël Kis.
16. Laurentius Bicsier.	24. Helena Vidua. ⁸
17. Valentinus Balko.	25. Iacobus Kadan. ⁹
18. Petrus Csalan.	26. Martinus Kadan. ¹⁰
19. Ioannes Giurko.	27. Martinus Fazakas.
20. Nicolaus Giorgyicz. ⁶	28. Elisabeth Vidua. ¹¹
21. Ioannes Baka. ⁷	29. Martinus Diak.
22. Thomas Fazakas.	30. Martinus Santa.

¹ Alatta: *Sine Sacerdote.* ² Diacus. ³ Catharina *Budicsne* Vidua. ⁴ Roska.
⁵ Mészáros. ⁶ Giorgyicze. ⁷ Daka. ⁸ Helena *Dumitrasne* Vidua. ⁹ Kadar. ¹⁰ Kadar.
¹¹ Elisabeth *Piasne* Vidua.

4. Galaz.¹ †

Pater² Stephanus Zolich Parochus, qui Servit etiam in Zmoil, et Baba,
 Sive Thomis.

Diakus Gregorius Polonus cum Familia.

1. Petrus Topor.	10. Nicolaus Veres.
2. Magdalena Vidua.	11. Ioannes Tatrosi.
3. Margaretha Vidua.	12. Ioannes Koldus.
4. Petrus Vaslai.	13. Nicolaus Tamok.
5. Ioannes Barladi.	14. Martinus Tamok.
6. Ioannes Tatrosi.	15. Michäél Veres.
7. Valentinus Szigyaro. ³	16. Simon Andrus.
8. Gregorius Diak.	17. Petrus Mihalides.
9. Martinus Valentides.	18. Gregorius Mihalides.

¹ Galacz. ² P. ³ Szigyarto.

5. Bogdana.

1. Benedictus Mathe.	4. Georgius Simon.
2. Martinus Hossu.	5. Petrus Csorba.
3. Iacobus Radar. ¹	6. Benedictus Kadar.

¹ Kadar.

6. Stanfalva.††

Sacerdos Tatrosiensis inservit.¹ Diakum habent Simul cum Manfalvenibus
 et Tatrosiensibus.²

1. Ioannes Demeterfi.	9. Ioannes Bene.
2. Iacobus Demeterfi.	10. Michäél Lúka. ⁴
3. Iacobus Balaska.	11. Paulus Varga.
4. Gregorius Kerekes.	12. Georgius Gazan. ⁵
5. Iacobus Csernik.	13. Michäél Csernik.
6. Martinus Diak.	14. Michäél Rencz. ⁶
7. Anges ³ Vidua.	15. Martinus Sebestyen.
8. Lazarus Kerekes.	16. Valentinus Demeterffi. ⁷

† Galacz. Utána UR.: *Takucs*, KM.: *Takucz* helységet látogatta meg Bandinus.

†† Rumén neve Szt. I. § alatt UR.: *Staneste*. KM.: *Stanesete*; 11. § alatt: *Stanest*.
 E falu határában volt a *hilip-i* kápolna.

17. Ioannes Csako.
18. Emericus Istok.
19. Georgius Kranik.
20. Michâél Klara.*
21. Ioannes Kozan.**
22. Demetrius Balaska.

23. Lucas Kis.
24. Stephanus Barra.
25. Martinus Gelie.
26. Georgius Lőrincz.
27. Iacobus Klara.

¹ *istis inse*[rvit]. ² Manfalven et Tatrosien. ³ Agnes. ⁴ Luka. ⁵ Kazan. ⁶ Kenez.
⁷ Demetersti.

7. Manfalva.†

Sacerdotem habent ex Tatros. Diakus Martinus cum familia.

1. Martinus Gango.	6. Georgius Gergo.
2. Ioannes Imreh.	7. Petrus Nagy.
3. Petrus Susko. ¹	8. Ioannes Nagy.
4. Petrus ² Kovach. ³	9. Georgius Balko.
5. Helena Vidua. ⁴	

¹ Sasko. ² *Stephanus*. A KM. másolójának szeme eggyel feljebb tévedhetett. „Stepanus“-ra helyesbítendő. ³ Kovacs. ⁴ Helena *Gorgoviana* Vidua.

8. Gorzdafalva.¹††

Sacerdotem Diakum ex Tatros habent.

1. Georgius Csorba.	9. Stephanus Sasko.
2. Laurentius Szalonczy.	10. Blasius Modo.
3. Helena Vidua.	11. Demetrius Thoma.
4. Michâél Kis.	12. Petrus Demeter.
5. Ioannes Pokorar.	13. Michâél Pokarar. ³
6. Stephanus Csorba.	14. Georgius Pokarar. ³
7. Michâél Bercese.	15. Ioannes Demeter.
8. Iacobus Bimbo. ²	

¹ „Gorzda Falva.“ ² Binbo. ³ Pokorar.

9. Völesök.†††***

Sacerdos et Diakus¹ ex Tatros Servit.²

1. Thomas Birta.	5. Gabriel Filep.
2. Gregorius Filep.	6. Michâél Filep.
3. Andreas Filep.	7. Stephanus Filep.
4. Dyonisius Filep.	8. Petrus Csillag.

† Ruménül *Maneste*.

†† *Godzafalva*. A KM.-ben M. 3. § alatt: *Godia Salva*. Ruménül: *Godzeste*.

††† Csak KM.: *Völesör*.

* A jelentés Szt. 11. § alatt szól róla (KM.: *Hlara*); felesége meggyógyulásának emlékére újraépítette a hilipi kápolnát.

** Szt. 9., 10. § alatt kétszer is: Kazan; tanuskodott arról, hogy őt s a tatrosi Matthaëus Gillyen-t a hilipi kápolna védőszentjei, Kozma és Damján, meggyógyították.

*** A jelentés Szt. 8. § alatt említi Bandinus a hilipi kápolna csodáiról valló *Filep et Ioannes Csillag* völesöki polgárokat, a 10. §-ban pedig a valószínűleg szintén völesöki, majd százéves *Paulus Filep*-et. A Filep és Csillag családok nagy számmal vannak képviselve Völesökben, *Filep Csillag* és *Paulus Filep* mégsem szerepel köztük. Bizonyára a feljegyzett családfők valamelyikének fia, illetőleg apja, nagyapja lehettek.

9. Nicolaus Csillag.	17. Thomas Perta. ⁵
10. Demetrius Csillag.	18. Iacobus Szekely.
11. Michâél Csillag.	19. Ioannes Szöcs. ⁶
12. Ioannes Csillag.	20. Iacobus Fülöp. ⁷
13. Ioannes Csillag.	21. Anna Vidua. ⁸
14. Barbara Vidua. ³	22. Helena Vidua. ⁹
15. Petrus Perta. ⁴	23. Michâél Sipos.
16. Iacobus Perta. ⁵	

¹ Diak. ² serviant. ³ Barbara *Csillagne* Vidua. ⁴ Benta. ⁵ Berta. ⁶ Szöcs. ⁷ Fülöp. ⁸ Anna *Incene* Vidua. ⁹ Helena *Incene* Vidua.

10. Uifalva.¹†

Sacerdos Tatroiensis invigilat² cum Diako.

1. Michâél Belini.	12. Ioannes Csiki.
2. Georgius Szöcs.	13. Blasius Csiki.
3. Ioannes Diak.	14. Michâél Simon.
4. Ioannes Literacs. ³	15. Martinus Kis.
5. Blasius Kovacs.	16. Demetrius Palaska. ⁵
6. Martinus Pal.	17. Emerik ⁶ Kranik.
7. Stephanus Kosa.	18. Georgius Kranik.
8. Stephanus Simon.	19. Ioannes Kazan.
9. Ioannes Vata.	20. Michâél Kalara.
10. Gregorius Bekő. ⁴	21. Ioannes Kranik. ⁷
11. Georgius Bekő.	

¹ Új Falu. ² *his* invigilat. ³ Literati. ⁴ „Gregorius Bekő.“ h. csak „Gregorius“ a keresztnévnek hasábjában. ⁵ Balaska. ⁶ Emericus. ⁷ Ez UR.-ban a 22. név; a 21. *Stephanus Barra* nevet a KM. másolója kihagyta, így a KM.-ban eggyel kevesebb név szerepel Újfalva alatt.

11. Tatros.††*

Sacerdos Parochus est P. Iohannes Polian,¹ Diakus Georgius, qui etiam adjacentibus pagis inserviant.

1. Michael Szöcs.	7. Martinus Sima. ²
2. Thomas Czompo.	8. Martinus Sima. ³
3. Bartholomaeus Kovacs.	9. Georgius Sima.
4. Stephanus Bakai.	10. Georgius Pap.
5. Martinus Bakai.	11. Silvester Iakab.
6. Stephanus Bartos.	12. Martinus Tazlai.

† UR.: *Ujfalva*. KM.: *Vifalva*.

†† Magyarok és rumének egy néven nevezik (T. I. §).

* A jelentés Szt. 9. § szerint a sztánfalvi öreg Ioannes Kazan azt vallotta, hogy a súlyos lábösszezsugorodásban szenvedő tatrosi *Mattheus Gillyen*-t a hilipi kápolna védőszentjei meggyógyították. Az ő nevével a tatrosi névsor kiegészítendő. — Szt. 7. § szól két testvérrel, *Georgius* tatrosi és *Martinus* sztánfalvi ludimagisterekéről, akik a hilipi kápolna csodás elmozdítását tanúsították. A névsorban Mánfalva alatt van említve Martinus („Diakus Martinus cum familia“), aki testvérével, Georgius-szal együtt (10. név Tatrosban: „Georgius Pap“? vö. II. fej. 70. jegyzet) látta el Tatros és környéke egyházi gondját. — A tatrosi öregek a régi tatrosi papok közül névszerint csak a magyar *David* atyát említették (T. 11 §).

13. Petrus Fülep.	17. Ioannes Szekely.
14. Mathaeus Tazlai.	18. Stephanus Fazakas.
15. Martinus Fazakas.	19. Martinus Fazakas.
16. relictâ vidua cum filio.	

¹ Polian, *de quo in suo loco diximus.* ² Sima maior. ³ Sima minor.

12. Lukacsfalva.^{1†}

Nec² sacerdotem, nec Diakum habent, Sed Bakoviâ interim adiuvantur.³

1. Ioannes Boresei.	9. Petrus Molnar.
2. Silvester Georgi.	10. Blasius Balinti. ⁴
3. Ioannes Damok.	11. Paulus Balinti.
4. Mathaeus Damok.	12. Ioannes Barrabas.
5. Nicolaus Silester.	13. Ioannes Csezmadia. ⁵
6. Franciscus Mattias.	14. Michâél Beresi.
7. Petrus David.	15. Gregorius Beresi.
8. Mathias Pall.	

¹ Lukacs falva. ² „Nec sacerdotem“ h. „Sacerdotem.“ ³ *interdum* adjuvant.
⁴ Balinti. ⁵ Csizmadia.

13. Szalocz.^{††}³

1. Stephanus Baroti.	19. Martinus Botos.
2. Stephanus Klara.	20. Mathias Botos.
3. Michâél Veres.	21. Benedictus Tanko.
4. Ioannes Csanko.	22. Michâél Tanko.
5. Georgius Hercul. ¹	23. Petrus Iano.
6. Georgius Iano.	24. Ioannes Tanko.
7. Petrus Intal. ²	25. Martinus Orban.
8. Andreas Iano.	26. Sira Vidua. ⁵
9. Andreas Simon.	27. Thomas Demien.
10. Petrus Thama. ³	28. Georgius Lórinéz.
11. Martinus Bodo.	29. Petrus Bene.
12. Nicolaus Simon.	30. Mathias Orban.
13. Ioannes Klara.	31. Petrus Lórinéz.
14. Stephanus Iano.	32. Martinus Kantor.
15. Elias Orban.	33. Georgius Kantor.
16. Petrus Andro.	34. Iacobus Lórinéz.
17. Simon ⁴ Andro.	35. Gregorius Kerekes.
18. Ioannes Simon.	

¹ Hercul. ² Antal. A KM. vezetéknevének kezdőbetűjét valahogyan az előtte, vagy utána álló név kezdőbetűje befolyásolhatta. ³ Thamo. ⁴ Simeon. ⁵ Sira *Ianosne* Vidua.

† Ruménül *Lukacseste* (KM.-ban L. 1. § alatt *Lukaceste* is). — Utána *Alfalu-t* látogatta meg Bandinus, ruménül UR.: *Sath de gios*, KM.: *Sath degsos*.

†† *Salonca*, egyszer UR.-ban *Solonca*.

* Nincs feltüntetve a helység névsorának elején a jelentésben Sz. alatt említett, bűjtöket kihirdető és magyar énekeket énekelő diák, akit bizonyára valamelyik *Kantor* nevében (32., 33. név) kell keresnünk.

14. *Forrofalva*. †

Sacerdotem non habent, Sed ex Bakovia Servitur.¹ Diakus Ioannes cum familia.

1. Martinus Kantor.	41. Gregorius Fabian.
2. Ioannes Diak.	42. Blasius Davara.
3. Helena Vidua.	43. Margaretha Vidua. ⁹
4. Martinus Antal.	44. Blasius Szekely.
5. Antonius Senei. ²	45. Martinus Csiko.
6. Ioannes Sebi. ³	46. Mathias Czular. ¹⁰
7. Georgius Benke.	47. Ioannes Koczanga.
8. Iacobus Benke.	48. Petrus Barbaoz. ¹¹
9. Demetrius Longocz.	49. Ioannes Sebó.
10. Demetrius Benke.	50. Nicolaus Simon.
11. Petrus Csipe. ⁴	51. Gabriel Farkas.
12. Demetrius Benke.	52. Ioannes Balio.
13. Dobos Györgynei. ⁵	53. Petrus Drabant.
14. Gregorius Benke.	54. Stephanus Butnar.
15. Ioannes Giurka.	55. Gregorius Farkas.
16. Petrus Mesterke.	56. Georgius Simon.
17. Ioannes Antal.	57. Thomas Balaska.
18. Ioannes Demze.	58. Gregorius Pataki.
19. Stephanus Balint.	59. Iacobus Arva.
20. Nicolaus Nagy.	60. Michäel Balika.
21. Valentinus Sebestyen.	61. Mathias Pakorar.
22. Demetrius Benke.	62. Ioannes Pakorar.
23. Laurentius Ionasko.	63. Stephanus Barbocz.
24. Ioannes Demze.	64. Georgius Dama. ¹²
25. Andreas Mate.	65. Andreas Gedre.
26. Stephanus Balko.	66. Laurentius Sipos.
27. Georgius Lazlo.	67. Petrus Mate.
28. Demetrius Danka.	68. Demetrius Mate.
29. Andreas Varga.	69. Stephanus Orshik.
30. Petrus Balan.	70. Andreas Csiko. ¹³
31. Simon Gagos.	71. Ioannes Barbos.
32. Laurentius Sebo. ⁶	72. Martinus Barbos.
33. Andreas Dabs. ⁷	73. Demetrius Barbos.
34. Stephanus Dabos. ⁸	74. Ioannes Haido.
35. Ioannes Simon.	75. Georgius Haido.
36. Gaspar Nevetlen.	76. Stephanus Banko.
37. Ioannes Farkas.	77. Michäel Pataki.
38. Martinus Kosa.	78. Stephanus Pataki.
39. Ioannes Sipos.	79. Ioannes Imrek. ¹⁴
40. Andreas Balika.	80. Stephanus Doma.

¹ Csak ennyi: „Sacerdotem habent ex Bacovia.“ ² Senez. ³ Selz. ⁴ Czipe. ⁵ Györgyne Vidua. ⁶ Sebó. ⁷ Dobos. ⁸ Dobos. ⁹ *Matthias Balasne* Vidua. ¹⁰ *Szular*. ¹¹ *Barbocz*. ¹² *Doma*. ¹³ *Cziko*., keresztnév nélkül. ¹⁴ *Imrek*.

† Rumén neve UR.: *Forovan*, KM.: *Forvan*, P. alatt *Forrovar*. Melléknévi alakjai Bf. alatt UR.: *Forrovanus*, KM.: *Forrovarius*.

15. *Paskan.*

Sacerdotem habent Bakoviâ, et Diakum.

1. Ioannes Koczaga.	3. Stephanus Koczaga.
2. Ioannes Klara.	4. Thomas Cano. ¹

¹ Iano.16. *Bogdanfalva.*†

alias Valyesak.

1. Maria Vidua. ¹	13. Andreas Berezi.
2. Ioannes Farkas.	14. Gregorius Kantor.
3. Ioannes Farkas. ²	15. Mathaeus Görbe.
4. Stephanus Farkas.	16. Demetrius Bor.
5. Blasius Farkas. ²	17. ⁶ Michâél Orsik.
6. Martinus Orsik.	18. Petrus Kozkar. ⁷
7. Demetrius Bogdan.	19. ⁶ Michâél Balas.
8. Michâél Farkas. ³	20. Franciscus Lazlar. ⁸
9. Ladislaus Farkas. ⁴	21. Petrus Kozar.
10. Ioannes Sztitar.	22. Stephanus Tanko.
11. Emericus Tazli. ⁵	23. Ioannes Kanko. ⁹
12. Gregorius Tazli. ⁵	

¹ *Löre Matene* Vidua. ² *Fazakas*. A KM. másolója a „Farkas“ nevekkel közrefogott két „Fazakas“ nevet nem vette észre s „Farkas“-nak másolta őket. Mindkettő „Fazakas“-ra helyesbítendő. ³ *Fazakas*. Ezesetben is tévesztett volna a másoló? ⁴ *Nevetlen*. Az UR.-ban ez esetleg a nevek együvésmásolójának a jelölése lehet egy hiányzó név helyett, mely nevet a KM. pótolhatta (esetleg azonban az előtte lévő nevet tévedésből újraírta). ⁵ *Tazlai*. ⁶ A 17. és 19. név az UR.-ban 19. 17. sorrendben. ⁷ *Kozokar*. ⁸ *Lazar*. ⁹ *Tanko*. Ez az UR.-ban lehet másolási hiba, vagy a kiadó Urechîa téves olvasata, nem vevén észre az egymásután következő két név írásában a kis eltérést. Nem okolható meg sehogysem, hogy a KM.-ba miért került volna az utóbbi név „Kanko“ alakban, ha mindkét név „Tanko“ lett volna.

17. *Hidegkut.*††

1. Demetrius Bartos.	7. Georgius Fabian. ¹
2. Petrus Bartos.	8. Ioannes Fabian.
3. Demetrius Fabian.	9. Gregorius Olyai.
4. Thomas Olyai.	10. Georgius Vernika.
5. Georgius Lupa.	11. Andreas Somandi.
6. Gregorius Lupa.	

¹ *Szekely*. Újra lejjebb tévedt eggyel a KM. írójának szeme?18. *Terebes.*†††

Sacerdotem, et Diakum habent Bakovia.

1. Ioannes Bactkos. ¹	3. Ioannes Soka.
2. Iacobus Varga.	4. Stephanus Moys.

† „Bogdanfalva, Valachice Valyesak“.

†† Ruménül *Fontanella*.

††† Alakv. *Terebes*. Határa két ösvényig terjedt; az egyik ruménül *Karara porcsilor*, magyarul UR.: *Dissnok ösvénye* KM.: *Disnok ö Suenye*, latinul: *Semita porcorum*; a másik ruménül UR.: *funtene Domney*, KM.: *fundene Domnei*, magyarul UR.: *a Vajdane kutya*, KM.: *a Vaidane kuttya*, latinul: *ad fontem Principissae*. — Az ugyaneddig terjedő bákói püspöki birtok nagy részét egy *Andreas* nevű dalmát atya eladta egy *Stefan* nevű ruménnek.

5. Emericus Pataki.	18. Maria Vidua. ⁶
6. Laurentius Foczi. ²	19. Michäel Miklá.
7. Demetrius Lupai.	20. Ioannes Pekurar.
8. Ioannes Bartos.	21. Franciscus Iosa.
9. Nicolaus Berta.	22. Nicolaus Pataki.
10. Laurentius Modi.	23. Iacobus Gergo. ⁷
11. Petrus Borka.	24. Petrus Franko.
12. Ioannes Bene.	25. Franciscus Varga.
13. Andreas Bartos.	26. Stephanus Kalepas. ⁸
14. Martinus Bantos.	27. Iacobus Fabian.
15. Demetrius Berka. ³	28. Petrus Franko.
16. Thomas Barka. ⁴	29. Ioannes Medves.
17. Valentinus Bartor. ⁵	

¹ Paetkos. ² Föczi. ³ Medves. ⁴ Borka. ⁵ Bartos. ⁶ Ioannes Patakine Vidua. ⁷ Gergó. ⁸ Kalapacs.

19. Bakovia.†*

Sacerdos est Balthar¹ Ungarus de quo suo loco dictum est. Diakus Thomas, item Stephanus.

1. Ioannes Szekely.	15. Martinus Pitek.
2. Ioannes Buttak.	16. Georgius Sorat.
3. Thomas Kalczia.	17. Petrus Orban.
4. Blasius Istvanko.	18. Stephanus Veres.
5. Petrus Kalezia.	19. Martinus Kutnari.
6. Michäel Tankó. ²	20. Demetrius Halest. ⁴
7. Demetrius Török.	21. Catharina Vidua.
8. Martinus Boburak. ³	22. Michäel Sanislo.
9. Franciscus Kancsal.	23. Martinus Kuesis.
10. Thomas Bossiok.	24. Gregorius Orban.
11. Franciscus Torda.	25. Petrus Roka.
12. Paulus Turbul.	26. Anna Vidua.
13. Thomas Illyes.	27. Margaretha Vidua. ⁵
14. Martinus Kalara.	28. Georgius Martis.

† Alakv. *Bacovia*. Melléknévi alakja *Bak(c)oviensis*.

* Az öregek emlékeztek arra, hogy 70 évvel ezelőtt még fapapucsban járó magyar barátok laktak itt, akik közül az utolsó *Franciscus Ungarus* volt, a nép *Ferencz Barat*-nak nevezte s igen szerette. Utána ezek a látogatók, püspökök, papok következtek: *Quirinus Rómából*. *Hieronymus*; *Valerianus*; a lengyel *Adamus Goiskó*, aki a bákói és a kutnári templom kincseit ellopta; a Propaganda de Fide első prefektusa, a dalmát *Andreas Bogostavich* (ez adta el a terebesi püspöki birtok nagy részét); a lengyel *Gabriel Fedro*; s végül *Balthazar Ungarus* (vezetékneve Beke 1644. évi jelentése szerint: *Güügijéi*, olv.: *Gyüggyei*, *DiplItal.* II, 354). Az utóbbinak a papsága alatt jött látogatni 1636-ban Moldva katolikusainak lengyel püspöke, *Ionnes Zamoiski*, aki itt némelyeket pappá szentelt, közülük az egyik Husztban szolgál „Isten tudja miként“ (*Rapczonról van szó!*), a másik pedig egy erdélyi székely, *Nicolaus* nevű, aki esküje ellenére feleséget tart. Zamoiski után a következő látogató a szófiai bolgár érsek, *Paulus Deodatus* volt, ő kente pappá *Georgius Grossul*-t, akinél „jobb nincs egész Moldvában“. Majd 1644-ben *Paulus Beke* jött látogatni s végül maga *Bandinus* (Bk. 5—31. §).

29. Iacobus Kati.
 30. Catharina Vidua.⁶
 31. Elias Paskar.
 32. Ioannes Sanislo.
 33. Ladislaus Sanislo.
 34. Martinus Sanislo.
 35. Thomas Dóa.⁷
 36. Micháél Orban.
 37. Blasius Tarto.⁸
 38. Stephanus Tarto.⁸
 39. Gregorius Veres.⁹
 40. Petrus Szöcs.
 41. Micháél Csompoli.
 42. Martinus Torda.
 43. Petrus Csompoi.
 44. Micháél Bene.
 45. Andreas Sasko.
 46. Petrus Veres.
 47. Georgius Szöcs.
 48. Mathias Buda.¹⁰
 49. Georgius Patros.¹¹
 50. Andreas Bartos.
 51. Ioannes Bartos.
 52. Blasius Gencze.
 53. Catharina Vidua.
 54. Micháél Palko.
 55. Stephanus Haido.
 56. Georgius Sorat.
 57. Martinus Barbocz.
 58. Georgius Kancsal.
 59. Stephanus Kadar.
 60. Georgius Kadar.
 61. Andreas Bartos.
 62. Stephanus Gencze.
 63. Petrus Dankos.
 64. Demetrius Kozin.
 65. Thomas Kozin.
 66. Anna Vidua.¹²
 67. Blasius Kozin.
 68. Petrus Varga.
 69. Petrus Bottka.
 70. Gregorius Pacz.¹³
 71. Mathaeus Gergo.
 72. Franciscus Saska.¹⁴
 73. Gregoriana Vidua.
 74. Franciscus Konta.
 75. Andreas Szöcs.
 76. Ioannes Tanko.
 77. Gregorius Antal.
 78. Martinus Varga.
 79. Stephaniana Vidua.¹⁵
 80. Lucas Fabian.
 81. Ioannes Csompoli.
 82. Ioannes Roka.
 83. Aagatha Vidua.¹⁶
 84. Blasius Sasko.
 85. Micháél Racz.
 86. Gregorius Iosa.
 87. Blasius Rosin.¹⁷
 88. Antonius Gerke.
 89. Micháél Antal.
 90. Demetrius Föczen.
 91. Stephanus Szekely.
 92. Gregorius Boldor.
 93. Thomas Balas.
 94. Nicolaus Csompoly.
 95. Laurentius Orban.
 96. Micháél Kati.
 97. Ioannes¹⁸ Orban.
 98. Micháél Bacz.¹⁹
 99. Martinus Istvan.
 100. Demetrius Galog.
 101. Georgius Getre.²⁰
 102. Emericus Kanczal.²¹
 103. Anna Vidua.²¹
 104. Ioannes Pall.
 105. Petrus Haido.
 106. Nicolaus Pall.
 107. Ioannes Konta.
 108. Blasius Iosa.
 109. Martinus Pokolidő.
 110. Georgius Pokolidő
 111. Ioannes Buda.
 112. Andreas Orsik.
 113. Iacobus Fico.²²
 114. Ioannes Magdo.
 115. Stephanus Kancsal.²¹

¹ Balthasar. ² Tanko. ³ Boburuk. ⁴ Halass. ⁵ Peterkene Vidua. ⁶ Kocsisne Vidua.
⁷ Dög. ⁸ Farro. ⁹ Vores. ¹⁰ Budo. ¹¹ Bartos. ¹² Georgius Kozinne Vidua. ¹³ Racz.
¹⁴ Sasko. ¹⁵ Stephaniana Vargane Vidua. ¹⁶ Racz Agatha Vidua. ¹⁷ Kosin. ¹⁸ Nevetlen.
¹⁹ Racz. ²⁰ Petre. ²¹ A 102, 103. és 115. név UR.-ban így következnek: 102. Emericus
 Szöcsne Vidua. 103. Ioannes Kancsal. 104. Stephanus Kancsal. A 115. névnek a 104. helyre
 való előrehozatala miatt UR.-ban a nevek a 104-től kezdve végig eggyel nagyobb szám
 alatt szerepelnek. ²² Fiko.

20. *Roman.*†

Sacerdos nullus. Diakum habent ex Saboian certis temporibus.

1. Dominicus Fleischer.	5. Palko Nenica. ¹
2. Anna Vetula.	6. Ioannes Gyurko.
3. Georgius Fleischer.	7. Michäél Nemezi.
4. Paulus Fleischer.	

¹ Nemika.

21. *Thamasfalva.*††

Sacerdos non est. Diakus Saboianensis¹ inservit.

1. Martinus Labo.	9. Andreas Demze.
2. Michäél Balog.	10. Petrus Gergely.
3. Georgius Balog.	11. Catharina Vidua. ⁴
4. Anna Vidua. ²	12. Stephanus Gyorgye. ⁵
5. Blasius Gyorgye. ³	13. Gregorius Varga.
6. Laurentius Andor.	14. Stephanus Vixin. ⁶
7. Michäél Demeter.	15. Gregorius Andor.
8. Ioannes Demeter.	

¹ Sabojensis. ² *Mihalyocska* a keresztnévek hasábjában. ³ Györgye. ⁴ *Matthaeus Bodone* Vidua. ⁵ Györgye. ⁶ Vicsin.

22. *Dsidafalva.*¹†††

Ad Saboianensem² Ecclesiam Spectat.

1. Petrus Kantor.	16. Ioannes Demcze. ⁹
2. Martinus Tano. ³	17. Mathaeus Kati.
3. Laurentius Tano. ³	18. Petrus Agó. ¹⁰
4. Michäél Aagaras. ⁴	19. Gregorius Agó. ¹⁰
5. Ioannes Pall.	20. Michäél Kati.
6. Fabianus Demeter. ⁵	21. Petrus Kiskati. ¹¹
7. Blasius Pall.	22. Gregorius Acz. ¹²
8. Martinus Fabian.	23. Rrosina Vidua. ¹³
9. Ioannes Kati.	24. Thomas Aagaras ¹⁴
10. Michäél Kati.	25. Georgius Gyorik. ¹⁵
11. Petrus Kati.	26. Gregorius Kiska.
12. Martinus Paxi.	27. Blasius Kiska.
13. Martinus Güze. ⁶	28. Maria ¹⁶ Vidua.
14. Ioannes Gyorgy. ⁷	29. Martinus Frana. ¹⁷
15. Catharina Vidua. ⁸	30. Georgius Aedilis.

¹ *Gsiuda* falva. ² Sabojensem. ³ Iano. ⁴ Aagaras. ⁵ Csak „Fabianus“, a keresztnévek hasábjában. ⁶ Güza. ⁷ György. ⁸ *Demetereske* a keresztnévek hasábjában. ⁹ Demze. ¹⁰ Ago. ¹¹ Kis Kati. ¹² Asszu. ¹³ *Hossuniana* Vidua. ¹⁴ Aagaras. ¹⁵ Györgyk. ¹⁶ *Veronica*. ¹⁷ Frana.

† Román előtt *Kracsonkő*-t látogatta meg, ruménül *Piatra*. Melléknévi alakja *Petrensis*, seu UR.: *Karacsonköviensis*, KM.: *Karacsonkiensis* (a jelentés „Additio V.“ című fejezetében). Az itt talált 16 katolikusból már csak az öreg *Iohannes* tudta az anyanyelvét.

A románi egyháznak 8 szőlője volt. Kettő a magyaroké in promontorio *Lukacshegy*, hat a szászoké in promontorio *Zombrik*.

†† Ruménül *Thomasest*.

††† Rumén neve *Dsudai*.

23. *Domafalva*.†Ad Saboianensem¹ Ecclesiam Spectat.

1. Stephanus Karakai.	27. ¹³ Demetrius Szekely.
2. Ioannes Ago.	28. ¹³ Demetrius Gall.
3. Petrus Andrik.	29. Ioannes Borka. ¹⁴
4. Michâél Kozina.	30. Michâél Simon. ¹⁵
5. Petrus Positana. ²	31. Iacobus Kiskani. ¹⁶
6. Ioannes Szócs.	32. Martinus Arva.
7. Ioannes Kadar.	33. Lucas Kakas.
8. Michâél Dabos. ³	34. Thomas Gall.
9. Agatha Vidua. ⁴	35. Andreas Balhai.
10. Gregorius Bilifok. ⁵	36. Paulus Kati.
11. Ioannes Gyorgye ⁶	37. Thomas Arcz. ¹⁷
12. Gregorius Dabos. ⁷	38. Ioannes Bilibok.
13. Stephanus Andor.	39. Michâél Gall.
14. Gregorius Kantor.	40. Thomas Kadar.
15. Catharina Vidua. ⁸	41. Petrus Kadar.
16. Mathias Gall.	42. Andreas Istvan.
17. Emericus Darnai.	43. Elisabetha Vidua. ¹⁸
18. Gregorius Darnai.	44. Petrus Kiska.
19. Petrus Pendorko. ⁹	45. Gregorius Ambrus.
20. Ioannes Szócs.	46. Thomas Ambrus.
21. Martinus Besak.	47. Ioannes Simandi.
22. Michâél Matyas.	48. Thomas Ambrus.
23. Martinus Gall. ¹⁰	49. Gregorius Ambrus.
24. Paulus Fasakas. ¹¹	50. Petrus Pisek.
25. Michâél Bosotan.	51. Ioannes Ambrus.
26. Margaretha Vidua. ¹²	52. Laurentius Simon.

¹ Sabojensem. ² Bositani. ³ Dobos. ⁴ Laurentius Peterne Vidua. ⁵ Bilibok
⁶ Györgye. ⁷ Dobos. ⁸ Michâél Galne Vidua. ⁹ Andorko. A keresztnév Pe- kezdetű hat-
 hatott a vezetéknev hibás Pe- kezdetűre. ¹⁰ Gal. ¹¹ Fazakas. ¹² Ioannes Csobane Vidua.
¹³ A 27. és 28. név UR.-ban fordított sorrendben. ¹⁴ Porka. ¹⁵ Siman. ¹⁶ Iacobi Kiskani
 Vidua. ¹⁷ Arros. ¹⁸ Lucas Tikane Vidua.

24. *Szabofalva*.††Sacerdote carent.¹ Diakum habent Andream, de quo suo loco.²

1. Andreas Diak. ³	13. Stephanus Csipe.
2. Petrus Kati.	14. Thomas Borka.
3. Michâél Csoban.	15. Emericus Ago.
4. Ioannes Kelemen.	16. Michâél Imreh.
5. Blasius Kati.	17. Gregorius Imreh.
6. Ioannes Demő.	18. Gregorius Csoban.
7. Michâél Goika.	19. Laurentius Csik.
8. Petrus Santha.	20. Michâél Szekely.
9. Martinus Bako.	21. Petrus Kelemen.
10. Martinus Kati.	22. Martinus Varga.
11. Gregorius Kelemen.	23. Georgius Santa.
12. Martinus Mikos. ⁴	24. Michâél Kantor.

† Ruménül UR.: *Reketent*, KM.: *Reketen*.

†† Rumén neve UR.: *Sabojen*, *Szabojan*, KM.: *Sabojem*, *Szaboian*. Melléknévi alakja
 Bk. 32. § *Szaboianensis*, Do., Szf. alatt *Szaboienensis* és *Saboiensis*.

25. Thomas Danko.	35. Georgius Thames. ⁹
26. Gregorius Danko.	36. Thomas Borka.
27. Martinus Demo. ⁵	37. Andreas Agaros.
28. Petrus Bilak. ⁶	38. Andreas Bores. ¹⁰
29. Ioannes Katana. ⁷	39. Martinus Beteges.
30. Michäel Demeter. ⁸	40. Ioannes Aagaras. ¹¹
31. Michäel Fodor.	41. Michäel Demő.
32. Michäel Kelemen.	42. Andreas Boros.
33. Ioannes Antal.	43. Georgius Hegi.
34. Martinus Demő.	44. Stephanus Csik.

¹ caret. ² Andream *noem* de quo suo loco. ³ Deak. ⁴ Miklos. ⁵ Bisak.
⁷ Katana. ⁸ Michael *Keresstel*. ⁹ Thamas. ¹⁰ Boros. ¹¹ Aagaras.

25. Lokosfalva.^{1†}

Ad Saboianensem Ecclesiam Sepectat.²

1. Laurentius Lőre.	5. Petrus Andor.
2. Ioannes Dienes.	6. Martinus Samsa.
3. Michäel Thomo. ³	7. Laurentius Imreh.
4. Michäel Andor.	

¹ Lőkősfalva. ² *spectat*. ³ Thoma.

26. Steczkofalva.^{††}

Ad Sabofalvensensem Ecclesiam Spectat.

1. Thomas Szent.	16. Catharina Vidua. ⁷
2. Thomas Husti.	17. Martinus Szent.
3. Andreas Csillag.	18. Demetrius Bartik.
4. Thomas Desska. ¹	19. Stephanus Illyes.
5. Georgius Tamo.	20. Michäel Balha. ⁸
6. Demetrius Tarco. ²	21. Gregorius Balha. ⁸
7. Demetrius Dezka.	22. Martinus Dienes.
8. ³ Petrus Györgye.	23. Demetrius Szent.
9. ³ Petrus Lukacs.	24. Martinus Peter.
10. ³ Georgius Dezka.	25. Petrus Csürke.
11. Gregorius Capitan. ⁴	26. Mathaeus Kakas.
12. Martinus Tiba.	27. Martinus Farkas.
13. Laurentius Cosso. ⁵	28. Michäel Farkas.
14. Mathias Balha.	29. Emericus Bartik.
15. Ioannes Györgye. ⁶	30. Demetrius Tarko.

¹ Deska. ² Tarko. ³ A 8, 9, 10. név UR.-ban 9, 10, 8. sorrendben. ⁴ Kapitán.
⁵ Cossa. ⁷ Györgye. ⁸ *Ioannes Piroskane* Vidua. ⁹ Bolha.

† KM.-ban Tf. 1. § alatt *Lakosfalva* is. Rumén neve UR.: *Lőkösen*, KM.: *Lokosen*.
 †† A jelentés *Szteczkofalváról* szóló részében a KM.-ban címül *Steczkofalva* van írva. Tf. 1. § alatt *Cziskofalva*. Rumén neve UR.: *Keczkanj*, KM.: *Keczkanj*.

27. Nemezz†

Sacerdos Parochus ex Ordine S. Francisci¹ Min. Obs. P. Elias Bosnensis.*
Diakus Ioannes cum Familia.

1. Ioannes Diak. ²	12. Catharina Vidua.
2. Margaretha Vidua. ³	13. Petrus Magiar. ¹⁰
3. ⁴ Valentinus Senex.	14. Antonius Demeter. ¹¹
4. Georgius Senex.	15. Andreas Senex.
5. Michâél Farkas. ⁵	16. Martinus Kis. ¹²
6. Abraham Demeter. ⁶	17. Sophia Vidua. ^{**13}
7. Paulus Augustini.	18. Thomas Petrensis.
8. Ioannes Diak. ⁷	19. Michâél Makrul.
9. Martinus Tarko. ⁸	20. Paulus Transylvanus.
11. Andreas Konto. ⁹	21. ⁴ Christina Vidua.

¹ ex ord. S. Fr. ² Deak. ³ *Christani Dorothea* Vidua. ⁴ 3. névként UR.-ban *Christani Catharina Vidua*. áll, mely a KM.-ből hiányzik (ezért a nevek előtt álló számok 3-tól kezdve eggyel kisebbek). Viszont az UR.-ban a 21. név nincs benne, úgyhogy a névsor utolján a nevek száma a két változatban kiegyenlítődik. ⁵ Csak „Michâél“ a keresztnemek hasábjában. ⁶ Csak „Abraham“ a keresztnemek hasábjában. ⁷ Ioannes *Helenaë*. ⁸ Csak „Martinus“ a keresztnemek hasábjában. ⁹ Csak „Andreas“ a keresztnemek hasábjában. ¹⁰ Petrus *Ungarus*. ¹¹ Csak „Antonius“ a keresztnemek hasábjában. ¹² Csak „Martinus“ a keresztnemek hasábjában. ¹³ *Valentini* Sophia.

28. Baja.††***

Pater Simon Missionarius,¹ de quo suo loco. Diakus Daniel² cum Familia.

1. Martinus Huttko.	11. Paulus Koskar. ⁷
2. Petrus Gezó. ³	12. Magdalena Vidua. ⁸
4. Michâél Transylvanus.	13. Andreas Ioseph.
3. Valentinus Mahalyko. ⁴	14. Michâél Ioseph.
5. Antonius Spenn.	15. Valentinus Feltinasko. ⁹
6. Paulus Bekucz.	16. Thomas Andorko. ¹⁰
7. Thomas Transylvanus.	17. Michâél Gezó. ¹¹
8. Valentinus Miklos.	18. Michâél Foncea. ¹²
9. Ioannes Wolfgangus. ⁵	19. Susana Vidua.
10. Dorthea Vidua. ⁶	20. Georgius Turezul. ¹³

† Ba. 1. § alatt latinus alakban is *Nemczium*. Melléknévi alakja *Nemcensis* (Enarratio 25. §).

N. 9. §: Nemctől Erdély felé menet, a havasokban van egy *Hang* hoc est *Echo* nevű völgy, mely a benne köveken és sziklákon folyó Beszterce morajlását visszhangozza s az éneket kilenszerűen veri vissza.

Neme után az egykori magyar város, *Gyula* felé vette az útját Bandinus, de az elpusztult helynek még nyomát se lelte.

†† Irva még *Baja* formában is. Melléknévi alakjai: *Baj(i)ensis* és *Baniensis*.

* A jelentésben N. 7. § azt mondja, hogy Nemebe még nem tudott papot keríteni. *Elias B.* tehát a jelentés megírása után és a névsor összeállítására előtti időben került Nemebe.

** Ő lehet az a N. 2. §-ban említett *Sophia szász asszony*, aki egy 1629-ben befejezett új templomot építtetett Nemecnek.

*** A 90 éves öregek a következő Bajában működő papokra emlékeztek, sorjában: *Iacobus Otth*, apotecae magister, püspöknek adta ki magát, pedig pap sem volt s pappá szentelte a nős *Michâél Százo Cibiniensis Transylvanus*-t, ki végül mindent elloppva, megszökött; UR.: *Keckemeti*, KM.: Keckemeti *Ambrosius* ferences, sírköve 1618-ból a templomban; *Petrus Concaubinarius*; *Trajanus* világi pap. *Michâél* ferences, *Gabriel*; a lengyel *Sigismund*; *Cristophorus Delovics* ferences, sírköve 1634-ből való; *Servatius*; a helybeli *Georgius Gros*; végül pedig a dalmát *Simon* (vezetéknéve L. 7. §: *Apolloni*) ferences.

21. Mathaeus Wolfgangus. ¹⁴	34. Anna Vidua.
22. Samuel Diak.	35. Martinus Brenza.
23. Petrus Grossul. ³	36. Daniel Mattos.
24. Mathias Grossul.	37. Anna Vidua. ²¹
25. Nicolaus Thomas. ¹⁵	38. Petrus Klericz. ²²
26. Stephanus Barbalat.	39. Petrus Thamas.
27. Casparus Brenza.	40. Ioannes Farkas.
28. Christophorus Dorz. ¹⁶	41. Petrus Petrasko. ²³
29. Martinus Krestai. ¹⁷	42. Martinus Fliczko.
30. Petrus Boldor.	43. Iacobus Koskor. ²⁴
31. Dorothea Vidua. ¹⁸	44. Nicolaus Kurular.
32. Valentinus Lanio.	45. Valentinus Mihalyko.
33. ¹⁹ Demetrius Koskar.	46. ²⁵ Iacobus Mihalyko.

¹ Missionarius *hic inservit*. ² *Samuel* (ez a helyes, l. a 22. nevet „Samuel Diak“)
³ *Gecző*. ⁴ *Mihalyko*. ⁵ *Wolffgangus*. ⁶ *Dorothea Blejkoje Vidua*. ⁷ *Kosokar*. ⁸ *Magdalena et Katrusa Viduae*. ⁹ *Valentinus sive Fetinasko*. ¹⁰ *Andoreo*. ¹¹ *Gecző*. ¹² *Toncza*.
¹³ *Truczul*. ¹⁴ *Wolffgangus*. ¹⁵ *Thomos*. ¹⁶ *Dorkos*. ¹⁷ *Krestoje*. ¹⁸ *Dorothea Stephani Vidua*.
¹⁹ Ez a név UR.-ban kihagyva, a nevek számai a KM.-ben innen kezdve eggyel nagyobbak. ²⁰ *Anna Tamasoje Vidua*. ²¹ *Felix Mattos Vidua*. ²² *Klerics*. ²³ *Petrus sive Petrasko*. ²⁴ *Kosokar*. ²⁵ UR.-ban csak 45 név van, okát l. a 19. jegyzetben.

29. *Sucsavia*.†**

Bajensis Parochus adhuc¹ inservit.

1. Mathias Lanio.	5. Catharina Vidua.
2. Antonius Lanio.	6. Martinus Karika.
3. Susana Vidua.	7. Salomon Diak.
4. Valentinus Lanio.	

¹ *huc*.

30. *Herlo*.††***

Nec Sacerdos, nec Diakus est hic.

1. Ioannes Balint.	4. Nicolaus Andras.
2. Martinus Martinel.	5. Magdalena Vetula. ¹
3. Michäel Istvan.	

¹ *Vidua*.

† Alakv. *Szucsavia*, KM.: *Szucsiaivia* és *Szuczavia* is.

†† Herló előtt *Seredvasar*-t (latin neve *Seredium*, rumén neve *Seredest*) látogatta meg Bandinus. A katolikusok kipusztultak belőle.

* E család tagja a sokszor emlegetett *Georgius Gros* (neve írva még *Gross*-nak, *Grossul*-nak). — Ba. 5. §: a család megvásárolta a bajai templom részére az egykori szeretvásári domokos kolostor szakadárók által eltulajdonított művészi ezüst szentségtartóját.

** Szu. 7. §: Egy *Dominicus* nevű olasz domonkost tetten értek itt egy lánnyal, a lány anyja öngyilkos lett, apja *Andreas*, bár latinos műveltségű volt, áttért a szakadárrokhoz.

*** He. 3. § említi Herló *Gabriel* nevű papját, 1630-ból.

31. *Kuthnar*.†²

1. Iacobus Galambas.	41. Petrus Alsner.
2. Catharina Vidua. ¹	42. Valentinus Koroner.
3. Ioannes Minor.	43. Bartholomaeus Lanio.
4. Catharina Vidua. ²	44. Anna Vidua. ¹⁹
5. Daniel Breoza. ³	45. Petrus Prepelicz.
6. Ioannes Ienka. ⁴	46. Demetrius Galambas.
7. Gregorius Wolfgang. ⁵	47. Nicolaus Herloiensis. ²⁰
8. Andreas Vanger. ⁶	48. Andreas Talpala. ²¹
9. Barbara Vidua. ⁷	49. Blasius Kercze. ²²
10. Barbara Vidua. ⁸	50. Petrus Heroiensis. ²³
11. Martinus Blasii. ⁹	51. Mathias Martini.
12. Martinus Wata.	52. Ioannes Siculus.
13. Andreas Kozobar. ¹⁰	53. Blasius Lanio.
14. Andreas Kako.	54. Petrus Doleator.
15. Blasius Marzi.	55. Thomas Sutor.
16. Margaretha Vidua. ¹¹	56. Antonius Lanio.
17. Georgius Armonkuz. ¹²	57. Ioannes Alexander.
18. Valentinus Alzner. ¹³	58. Ioannes Wolffgangus.
19. Martinus Romaner. ¹⁴	59. Iacobus Magda.
20. Michäél Szopko.	60. Iacobus Gall.
21. Andreas Szýle. ¹⁵	61. Marcus Gezo. ²⁴
22. Catharina Vidua.	62. Martinus Orban.
23. Martinus Szýle. ¹⁵	63. Gregorius Gezo. ²⁵
24. Ioannes Dorkos.	64. Georgius Szorke.
25. Christophorus Birtelmensis.	65. Ioannes Bonka.
26. Petrus Lukacs.	66. Gregorius Czigan.
27. Iacobus Lanio.	67. Nicolaus Orban. ²⁶
28. Daniel Nemezensis.	68. Iacobus Ferig.
29. Anna Vidua.	69. Iacobus Talas.
30. Andreas Lanio.	70. Blasius Bissak.
31. Ioannes Lankar.	71. Szorka Vidua.
32. Ioannes Darvas.	72. Georgius Ferig.
33. Valentinus Darvas.	73. Michäél Antal.
34. Petrus Dorkos.	74. Thomas Antal.
35. Valentinus Alsner. ¹⁶	75. Michäél Roka.
36. Valentinus Barkucz.	76. Nicolaus Talas. ²⁷
37. Georgius Wolffgangus.	77. Petrus Transylvanus.
38. Susanna Vidua. ¹⁸	78. Georgius Gerig. ²⁸
40. Martinus Lanio.	79. Georgius Ristricensis. ²⁹

¹ Catharina *Ioannis* Vidua. ² Catharina *Gasparis* Vidua. ³ Brenza. ⁴ Ioannes *sive* Ienka. ⁵ *Wolffgan*. ⁶ *Vagner*. ⁷ Barbara *Simonis* Vidua. ⁸ Barbara *Brenzoje* Vidua. ⁹ Blasii. ¹⁰ Kozokar. ¹¹ Margaretha *Bartosi* Vidua. ¹² *Arman*kuz. ¹³ Alzner *minor*. ¹⁴ *Romanensis*. ¹⁵ Szýle. ¹⁶ Alsner. *Major*. ¹⁷ A 37. név UR.-ban *Valentinus Monunculus*. A KM. még a számozásban is kihagyta. ¹⁸ Susanna *Michaëlis* Vidua. ¹⁹ Anna *Nicolaus* Vidua. ²⁰ Herloiensis. ²¹ Talpalar. ²² Kercze. ²³ Herloviensis. ²⁴ Marcus *sive* Marzzi. ²⁵ Gregorius *sive* Gező. ²⁶ Nicolaus *sive* Miklos. ²⁷ Nicolaus *sive* Nicora. ²⁸ Georgius *sive* Gerig. ²⁹ Bistricensis.

† Alakv. *Kutnar*, *Kuttnar*, *Kotthnar*. Latin neve Additio II: *Kuttnarium*. Mel-léknévi alakja *K-iensis*.

A kutnári hegyek szőlői: a központi plébániáé in monte *Oppidi*, *Episcopi*, *Sarata*, *Laslo*; a S. Orban és Leonhard kápolnáké in monte *Oppidi*, *Csombrics*, *Episcopi*; a

32. *Strunga*.†1. Albertus Kretel.¹

2. Michâél Krestel.

1 Krestel.

33. *Ias*.††*

Diaki¹ munere fugentes Sunt duo Patres Societatis Iesu. Pater Paulus Beke
Ung. Pater Martinus Deli² Ungar. tertius P. Gasparus Missionarius³
adventantium Capellanus.³

1. Georgius Kutnarsky. ^{4*}	19. Ioannes Sterlec.
2. Petrus Mikoczi. ^{5*}	20. Georgius Csula.
3. Petrus Cserkes.	21. Michâél Szekely.
4. Adamus Messaros.*	22. Stephanus Szekely.
5. Martinus Botnar.*	23. Ioannes Kuttinari.
6. Simon Keezko.*	24. Petrus Adamides.
7. Martinus Talpalar.	25. Petrus Bondi.
8. Christophorus Kadar.	26. Demetrius Barbat.
9. Petrus Grossul.	27. Ioannes Baranay. ¹¹
10. Georgius Brin. ⁶	28. Ioannes Mosfi.
11. Benedictus Dabos. ⁷	29. Petrus Szýcs. ¹²
12. Stephanus Bot. ⁸	30. Petrus Szucsay. ¹³
13. Michâél Kadar.	31. Ioannes Galaczi.
14. Nicolaus Messaroz. ⁹	32. Ioannes Farkas.
15. Blasius Husti.	33. Ioannes ¹⁴ Trombitas.
16. Franciscus Fancsali.*	34. Andreas Csismadia. ¹⁵
17. Gregorius Por.	35. Andreas Korcsomars. ¹⁶
18. Ioannes Brondi. ¹⁰	36. Besan Messaros.

Confraternitas Lanionum-é in monte *Episcopi, Sarata*; a magyaroké in monte *Szama*, *Kevely, Ploska, UR.*: *Hurubas, KM.*: *Hutubes.*

* Additio II: Kutnár plébánosa 1599-ben az erdélyi P. *Daniel UR.*: *Gewerth KM.*: *Genwerth* volt. — Bk. 28. § szerint az itteni pap *Georgius Grossul* s Enarratio 20, 25. § szerint itt tartózkodott a moldvai vikárius, a bolgár *Ioannes Lyllus* is. — Enarratio 25. § említi a kutnári diákot is, neve nélkül.

† Előtte *Serata* és *Amadsej* (alakv. *Amadsei*, Additio II. alatt *Amadgsej*, mellék-névi alakja *Amadgensis*) helységekről szól néhány szót. Utóbbi hely kápolnáját *Blasius Tanoko* építette a helység lakóinak segítségével s 1599-ben szentelte fel a kutnári plébános.

†† I. 1. §-ban a város neve magyarul *UR.*: *Iasvasar, KM.*: *Ias* valsar, az l egy későbbi tollal áthúzva; románül *Ias, Iassi*; latinul *Iassium*.

A jelentés legvégén megemlékezik még *Csőbörösök* (H. 12. § alatt *KM.*: *Czebarcik*) helységről is.

* I. 22. § felsorolja azokat a szavahihető jászvásári polgárokat, akik a Beke-Notho féle viszályról neki vallomást tettek: *UR.*: *D. Kutnarski, KM.*: *Kotnarski* (névsorban 1. név); *D. Petrus UR.*: *Miskolci KM.*: *Mikloeci* (névsorban 2. név); *D. Andros* (névsorban?) ; *Ioannes UR.*: *Deak KM.*: *Denk* (névsorban?) ; *Martinus Kadar* (névsorban 5. név; „Botnar“ vezetéknevvel), *Adamus senex* (névsorban 4. név. „Adamus Messaros“, több Adamus nincs Jászvásárban); *Simon Keezko* (névsorban 6. név); *UR.*: *nedescifrabil*, azaz olvashatatlan, *KM.*: *Abrahamus Lanio* (a névsorban 65. név: „Abrahamus Messaros“, más Abrahamus nincs Jászvásárban); *Franciscus Fancsali* (névsorban 16. név).

A régebbi misszionáriusok közül meg van említve I. 24. §-ban *Gardi*; *Bartholomaeus*; *Petrus Paulus Gavarinus*; *Gasparus Notho* alakv. *Noto*). 1645. karácsonyára még egy olasz érkezett melléje: *Franciscus Spera* (I. 8. §). Az ő ellensúlyozásukra jött *Beke, Dési*-vel (I. 14. §).

Nincs felvéve Jászvásár névsorába *Petrus Petrasko*, akit az olasz papok egy korsó borért egy második feleséggel kötöttek össze (I. 24. §). Az ő nevével a névsor kiegészítendő.

37. Michaél Lani.	52. Stephanus Borbarics. ²¹
38. Petrus Bardos.	53. Ioannes Czigan.
39. Laurentius Messaros.	54. Stephanus Becze. ²²
40. Gregorius Halaros.	55. Petrus Kis.
41. Ioannes Erdelyi.	56. David Vinceler.
42. Stephanus Husti.	57. Gregorius Geczi.
43. Nicolaus Buekas. ¹⁷	58. Gregorius Seller.
44. Ioannes Toth.	59. Michaél Varga.
45. Ioannes Tanofi. ¹⁸	60. Demetrius Sorga. ²³
46. Ioannes Szakacs.	61. Mathaeus Vinceler.
47. Gregorius Darabant.	62. Andreas Kőrmős.
48. Ioannes Cserei.	63. Paulus Zotan. ²⁴
49. Elias Bemei. ¹⁹	64. Antonius Herlai.
50. Ioannes Tokmi. ²⁰	65. Abrahamus Messaros.*
51. Martinus Kapas.	

¹ Helyette *Sacerdotes Parochiali*. ² Desi. ³ Trtius est Casparus Missionarius *Itatorum* adventantius Capellanus. *Diacus non est, sed ejus vices suppent studentes in Shola Patrum Soc. Iesu.* ⁴ Kotnarski. ⁵ Miskoczi. ⁶ Birta. ⁷ Dobos. ⁸ Messaros. ¹⁰ Bondi. ¹¹ Baranyai keresztnév nélkül, a keresztnévek hasábjában. ¹² Szücs. ¹³ Szucsvai. ¹⁴ Paulus. A KM. írójának szeme eggyel feljebb tévedt. ¹⁵ Csizmadia. ¹⁶ Koresomaros. ¹⁷ Puskas. ¹⁸ Tatrosi. ¹⁹ Emei ²⁰ Tokmikunnonak. ²¹ Barbarics, de UR. mellékelt hasonmása szerint is „Borbarics“. ²² Recse. ²³ Sorgai. ²⁴ Zlotar.

Summa omnium Sacerdotum in Moldavia Catholicae Religionis Sunt Decem. Summa Diakorum universim tredecim. Summa familiarum utriusque Sexus Mille viginti Domus.

Frater Marcus Bandinus Archiepiscopus q Supra mp.

MIKECS LÁSZLÓ